

ATIIRĪRĪRI BŪRŪRI

Andū a Israeli Kūhūrana na Andū a Kaanani arī Maati-gaire

¹ Thuutha wa Joshua gūkua, andū a Israeli makīuria Jehova atīrī, “Nī a mekwambata mathiī mbere magatūhūranīre kūrī andū a Kaanani?”

² Nake Jehova agīcookia atīrī, “Andū a Juda nō megūthiī, tondū nīneanīte būrūri ūcio moko-inī mao.”

³ Hīndī īyo andū a Juda makīira andū a Simeoni, ariū a ithe wao,* atīrī, “Ūkai mwambatanie na ithuī tūtoonye būrūri ūrīa twagaīirwo, tūkahūrane na andū a Kaanani, na ithuī nītūgaacooka tūthiī na inyuī tūkahūrānīre igai rīanyu.” Nī ūndū ūcio andū a Simeoni magīthiī hamwe nao.

⁴ Rīrīa andū a Juda maamatharīkiire-rī, Jehova akīneana andū a Kaanani na Aperizi moko-inī mao, nao andū a Juda makīuraga arūme 10,000 kūu Bezeki. ⁵ Kūu nīkuo maakorire Adoni-Bezeki, makīhūrana nake, magītooria andū a Kaanani na Aperizi. ⁶ Adoni-Bezeki akīura, no makīmūteng’eria, makīmūnyiita, makīmūtinia ciara iria nene cia moko na iria nene cia magūrū.†

⁷ Nake Adoni-Bezeki akiuga atīrī, “Athamaki mīrongo mūgwanja‡ matinītio ciara ciao iria nene cia moko na iria nene cia magūrū, moonganagia rūitīki rwa irio rungu rwa metha yakwa. Na rīrī, Ngai nīandīhīte nī ūndū wa ūrīa

* ^{1:3} Andū a Simeoni na a Juda maarī a rūciaro rwa Lea. † ^{1:6} Mūtugo wa gūtinia ciara iria nene cia moko na iria nene cia magūrū ma mīgwate ya mbaara warī wa kūmagiria gūthiī mbaara. ‡ ^{1:7} Būrūri wa Kaanani wagayanītio tūtūra tūngī tūnini tūrīa twathiūrūrūkīirie itūura inene; o gatūura kaarī na mūthamaki wako.

ndeekire.” Nao makīmūtwara Jerusalemu, na agīkuīra kuo.

⁸ Ningī andū a Juda magītharīkīra itūura rīa Jerusalemu, o narīo makīritunyana, makīrīraga andū a itūura rīu na hiū cia njora, magīcooka makīrīcina na mwaki.

⁹ Thuutha wa ūguo, andū a Juda magīkūrūka makahūrane na andū a Kaanani arīa maatūrīraga būrūri ūrīa irīma wa Negevu na magūrū-inī ma irīma cia mwena wa ithūiro. ¹⁰ Ningī magīthīi kūhūrana na andū a Kaanani arīa maatūrīraga kūu Hebironi (kūrīa tene gwetagwo Kiriathu-Ariba) maathiī makīhoota Sheshai, na Ahimani, na Talimai.

¹¹ Kuuma kūu magīthīi kūrūa na andū arīa maatūrīraga Debiri (kūrīa tene gwetagwo Kiriathu-Sefari.) ¹² Nake Kalebu akiuga atīrī, “Mündū ūrīa ūgūtharīkīra na atunyane Kiriathu-Sefari-rī, ūcio nīwe ngūhe mwarī wakwa Akisa, amūhikie.” ¹³ Nake Othinieli, mūrū wa Kenazu, mūrū wa ithe na Kalebu ūrīa mūnini, nīwe watunyanire itūura rīu. Nī ūndū ūcio Kalebu akīmūhe mwarī Akisa atūke mütumia wake.

¹⁴ Mūthenya ūmwe Akisa nīathiire kūrī Othinieli, nake akīringīrīria Akisa ahooe mūgūnda kūrī ithe Kalebu. Aarikia kuuma igūrū rīa ndigiri yake, Kalebu akīūria mwarī atīrī, “Ūkwenda ngwīkīre atīa?”

¹⁵ Nake akīmūcookeria atīrī, “Ndagūthaitha ūndathime. Tondū nīūūheete būrūri wa Negevu, he ithima cia maaī o nacio.” Nī ūndū ūcio Kalebu akīmūhe ithima cia mwena wa rūgongo na cia mwena wa kīanda.

¹⁶ Nacio njiaro cia mūthoni-we wa Musa, ūrīa Mūkeni, ikīambata ikiuma Itūura Inene rīa Mīkīndū irī hamwe na andū a Juda, igīthīi gūtūrana na andū a werū wa Juda ūrīa ūrī Negevu gūkuhī na Aradi.

¹⁷ Nao andū a Juda magīthīi hamwe na andū a Simeoni ariū a ithe wao, na magītharīkīra andū a Kaanani arīa

maatūrūraga Zefathu, nao makiananga itūura rū inene biū. Nī ūndū ūcio rīgītwo Horoma. ¹⁸ O na ningī andū a Juda magītunyana matūura manene ma Gaza, na Ashikeloni, na Ekironi, o itūura inene na būrūri warō.

¹⁹ Jehova aarī hamwe na andū a Juda. Magikīnyiitīra būrūri ūrī ūrī irīma, no matiahotire kūngata andū arīa maatūrūraga kūrīa kwaraganu, nīgūkorwo maarī na ngaari cia ita cia igerā. ²⁰ Na o ta ūrī Musa eeranīire, Hebironi kwaheirwo Kalebu, nake akīngata ariū atatū a Anaki kuuma kuo. ²¹ No rīrī, andū a Benjamini nīmaremirwo nī kūngata andū a Jebusi arīa maatūrūraga Jerusalemu. Andū a Jebusi matūuranagia na andū a Benjamini kūu Jerusalemu nginya ūmūthī.

²² Na rīrī, andū a nyūmba ya Jusufu magītharīkīra Betheli, nake Jehova aarī hamwe nao. ²³ Rīrīa maatūmire andū magathigaane Betheli (kūrīa mbere īyo gwetagwo Luzu), ²⁴ athigaani acio makīona mūndū akiuma kūu itūura-inī rū inene, makīmwīra atīrī, “Tuonie ūrī tūngītoonya itūura rīrī inene, na nītūgaagwīka maūndū mega.” ²⁵ Nī ūndū ūcio akīmoonīa, nao makīrūraga andū a itūura rū inene na rūhiū rwa njora, no makīhonokia mūndū ūcio na nyūmba yake yothe. ²⁶ Mūndū ūcio agīcooka agīthīi būrūri wa Ahiti, kūrīa aakire itūura inene, na akīrīita Luzu, na nīrīo rīitwa rīarīo o na ūmūthī.

²⁷ No andū a Manase matiaingatire andū a Bethi-Shani, kana andū a Taanaka, kana andū a Dori kana andū a Ibileamu, kana andū a Megido na matūura marīa maamarigiicīirie, tondū andū a Kaanani nīmatuīte itua rīa gūtūura būrūri ūcio. ²⁸ Na rīrī, rīrīa andū a Isiraeli maagīire na hinya, makīrutithia andū a Kaanani wīra wa hinya, no matiigana kūmaingata biū. ²⁹ O nao andū a Efiraimu matiigana kūngata andū a Kaanani arīa maatūrūraga kūu Gezeri, no andū acio a Kaanani maathiire

o na mbere gütüürania hamwe nao.³⁰ O nao andū a Zebuluni matiigana kūingata andū a Kaanani arīa maatüüraga kū Kitironi kana Nahaloli, arīa maatigaire gatagatī kao; no nīmamarutithirie wīra na hinya.³¹ O na andū a Asheri matiigana kūingata andū othe arīa maatüüraga Ako, kana arīa matüüraga Sidoni, kana arīa maatüüraga Ahalabu, kana arīa maatüüraga Akizibu, kana arīa maatüüraga Helliba, kana arīa maatüüraga Afeku, kana arīa maatüüraga Rehobu,³² na tondū wa ūguo andū a Asheri magītūürania na andū a Kaanani arīa maatüüraga bürūri ūcio.³³ O nao andū a Nafitali matiigana kūingata andū arīa maatüüraga kū Bethi-Shemeshu, o na kana arīa maatüüraga Bethi-Anathu; no andū a Nafitali o nao maatüüranirie na andū a Kaanani arīa maatüüraga bürūri ūcio, nao andū arīa maatüüraga Bethi-Shemeshu na Bethi-Anathu magītuūka andū ao a kūrutithagio wīra wa hinya.³⁴ Andū a Aamori makīhingīrīria andū a Dani kū bürūri ūrīa ūrī irīma, makīmagirīrīria gūikūrūka kūrīa kwaraganu.³⁵ Ningī Aamori nīmatuūte itua rīa gütüūra Kīrima-inī kīa Herezu, na kīa Ajalonī, na kīa Shaalubimu, no rīrīa andū a nyūmba ya Jusufu maagiire na hinya, o nao Aamori magītuūka a kūrutithio wīra wa hinya.³⁶ Mūhaka wa Aamori woimīte Ituūkanīrio rīa Akirabimu, ūgakinya Sela na ūkahitūka.

2

Mūraika wa Jehova kū Bokimu

¹ Na rīrī, mūraika wa Jehova nīambatire agīkinya Bokimu oimīte Giligali, akiuga atīrī, “Niī nī niī ndaamwambatirie ngīmūrūta bürūri wa Misiri na ngīmūtongoria nginya bürūri-inī ūrīa ndeeriire maithe manyu na mwīhītwā atī nīngamahe. Ngiuga atīrī, ‘Niī ndirī hīndī ngaathūkia kīrīkanīro giitū na inyuī,² na inyuī mūtikanagīe na kīrīkanīro na andū a bürūri ūyū, no

nīmūkoinanga igongona ciao.' No inyuī mūtiinjathīkiire. Mwīkīte ūguo nīkī? ³ Nī ūndū ūcio, ndamwīra atīrī, ndikūmaingata mamweherere; no megūtuīka ta mīigua ūmūtheecage mīena, nacio ngai ciao ituīke mūtego harī inyuī."

⁴ Rīrīa mūraika wa Jehova aarīkirie kwarīria andū a Isiraeli maūndū macio mothe, andū makīrīra manīriire, ⁵ nao magīta handū hau Bokimu. Nao makīrutīra Jehova magongona hau.

Kwaga Gwathīka na Kūhootwo

⁶ Thuutha wa Joshua kūrekereria andū a Isiraeli-rī, andū acio magīthīi kwīgwatīra būrūri, o mūndū igai rīake.

⁷ Nao andū acio magītungatīra Jehova matukū-inī mothe ma Joshua na ma athuuri arīa maatigirwo marī muoyo Joshua akua, arīa meyoneire maūndū mothe manene marīa Jehova eekīire Isiraeli.

⁸ Nake Joshua mūrū wa Nuni, ndungata ya Jehova, aakuire arī na ūkūrū wa mīaka igana na ikūmi. ⁹ Nao makīmūthika kūu gīthaka-inī gīake o kūu Timinathu-Heresi būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraimu, mwena wa gathigathini wa Kīrima kīa Gaashu.

¹⁰ Thuutha wa rūciaro rūu ruothe gūkua, gūkīgīna na rūciaro rūngī rūtooī Jehova kana rūkamenya maūndū marīa eekīire Isiraeli. ¹¹ Ningī andū a Isiraeli magīka maūndū mooru maitho-inī ma Jehova na magītungatīra ngai cia Baali. ¹² Nao magītirika Jehova, Ngai wa maithe mao ūrīa wamarutīte būrūri wa Misiri. Nao makīrūmīrīra na makīhooya ngai cia mīthemba mīngī cia andū arīa maamarigiicīrie, magītūma Jehova arakare ¹³ tondū nīmatirikīte Jehova, magatungatagīra Baali na Maashitarothu. ¹⁴ Nake Jehova akīrakarīra andū a Isiraeli, akīmaneana kūrī atharīkanīri arīa maatahire indo ciao. Akīmarekereria thū ciao iria ciāmathiūrūkīirie,

na matiacookire gūciītiiria. ¹⁵ Rīrīa rīothe andū a Israeli maathiiaga kūrūa, guoko kwa Jehova kwamookagīrīra magatoorio, o ta ūrīa eehītīte na mwihiitwa kūrī o. Nao makīnyamarīka mūno.

¹⁶ Ningī Jehova akīmaarahūrīra atiirīrīri būrūri arīa maamahonokirie moko-inī ma andū acio maamatharīk-agīra. ¹⁷ No rīrī, o na kūrī ūguo, matiigana kūigua atiirīrīri būrūri acio ao, no nīmahūrīre ūmaraya na ūndū wa kūhooya ngai ingī. Matiigana gwīka ta maithe mao, no nīmagarūrūkire narua, magītiga gūthīi na mīthīire ūrīa maithe mao maathiiaga nayo, nīyo mīthīire ya gwathīkīra maathani ma Jehova. ¹⁸ Rīrīa rīothe Jehova aamaarahūragīra mūtiirīrīri būrūri-rī, Jehova aakorragwo hamwe na mūtiirīrīri būrūri ūcio, akamahonokagia moko-inī ma thū ciao hīndī ūrīa yothe mūtiirīrīri būrūri ūcio aarī muoyo; nīgūkorwo Jehova nīamaiguagīra tha nī ūndū wa ūrīa macaayaga nī kūhinyīrīrio nī arīa mamanyariiraga. ¹⁹ No mūtiirīrīri būrūri akua, andū magacookerera maūndū mooru makīria kūrī marīa ma maithe mao, makarūmagīrīra ngai ingī, magacihooyaga na magacitungatīra. Makīrega gūtīga mītugo ūyo yao mīūru na mīthīire yao ya ūremi.

²⁰ Tondū ūcio, Jehova agīkīrakario mūno nī andū a Israeli, akiuga atīrī, “Tondū rūrīrī rūrū nīrūthūkītie kīrīkanīro kīrīa ndaarīkanīire na maithe mao ma tene, na nī rwagīte kūnjigua-rī, ²¹ ndigūcooka kūrūtūrūra rūrīrī o na rūmwe rwa iria Joshua aatigire kuo agīkua. ²² Nīcio ngūhūthīra kūgeria andū a Israeli, nīguo menye kana nīmekūrūmia mīthīire ya Jehova, na mathīiage nayo o ta ūrīa maithe mao meekaga.” ²³ Jehova nīetikīririe ndūrīrīrīcio itigare kuo, na ndaigana gūcīrūtūrūra o rīmwe na ūndū wa gūcīneana moko-inī ma Joshua.

3

¹ Ici nīcio ndūrīrī iria Jehova aatigirie kuo nīguo ageragie andū a Israeli arīa mataamenyerete ūhoro wa mbaara cia kūu Kaanani. ² (Eekire ūguo nīgeetha arute njiaro cia andū a Israeli ūhoro wa mbaara tondū njiaro icio itiamenyete ūhoro wa kūrūa mbaara). ³ Ndūrīrī icio nīcio ici: aathani arīa atano a Afilisti, na Akaanani othe, na Asidoni, na Ahivi arīa maatūūraga irīma-inī cia Lebanoni kuuma Kīrīma kīa Baali-Herimoni o nginya Lebo-Hamathu. ⁴ Ciatigirio nīgeetha igerie andū a Israeli, nīguo monwo kana nīmarīathīkagīra maathani ma Jehova marīa aaheete maithe mao ma tene na guoko kwa Musa.

⁵ Andū a Israeli magītūūrania na Akaanani, na Ahiti, na Aamori, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi. ⁶ Nao makīhikia airītu ao, na makīheana airītu ao mahikio nī aanake a andū acio, na magītungatīra ngai ciao.

Othinieli

⁷ Andū a Israeli nīmekire ūūru maitho-inī ma Jehova; makīriganīrwo nī Jehova Ngai wao, na magītungatīra ngai cia Baali na cia Ashera. ⁸ Namo marakara ma Jehova magīakanīra andū a Israeli o nginya akīmarekereria moko-inī ma Kushani-Rishathaimu mūthamaki wa Aramu-Naharaimu, ūrīa andū a Israeli maatungatīre mīaka īnana. ⁹ No rīrīa maarīrīire Jehova, akīmaarahūrīra mūndū wa kūmahonokia wetagwo Othinieli mūrū wa Kenazu, mūrū wa ithe na Kalebu ūrīa mūnini, nake akīmahonokia. ¹⁰ Roho wa Jehova agīuka igūrū rīake, agītuīka mūtiirīrīri būrūri wa Israeli na agīthīi ita-inī. Nake Jehova akīneana Kushani-Rishathaimu mūthamaki wa Aramu moko-inī ma Othinieli, nake akīmūtooria. ¹¹ Nī ūndū ūcio būrūri ūgīkorwo na thayū mīaka mīrongo īna, nginya rīrīa Othinieli mūrū wa Kenazu aakuire.

Ehudu

¹² O rīngī andū a Israeli magīka ūūru maitho-inī ma Jehova, na tondū wa gwīka ūūru ūcio Jehova akihe Egiloni mūthamaki wa Moabi hinya wa gūtooria Israeli. ¹³ Egiloni akīgīra andū a Amoni na Amaleki,* makīungana hamwe nake magītharīkīra andū a Israeli, na makīmatunya Itūura rīria Inene rīa Mīkīndū. ¹⁴ Andū a Israeli magītūka ndungata cia Egiloni mūthamaki wa Moabi mīaka ikūmi na īnana.

¹⁵ O rīngī andū a Israeli makīrīrīra Jehova, nake akīmahe mūndū wa kūmahonokia wetagwo Ehudu, warī wa kīmotho; mūrū wa Gera ūria Mūbenjamini. Nao andū a Israeli makīmūtūma na irīhi rīa igooti kūrī Egiloni mūthamaki wa Moabi. ¹⁶ Na rīrī, Ehudu nīathondekete rūhiū rwa njora rūūgī mīena yeerī, ta rwa buti īmwe na nuthu[†] kūraiha rūrīa oohereire njohero-inī yake mwena wa ūrīo nguo-inī thīinī. ¹⁷ Nake agītwarīra Egiloni mūthamaki wa Moabi igooti, na rīrī, Egiloni aarī mūndū mūnoru mūno. ¹⁸ Thuutha wa Ehudu kūmūnengera igooti, akiumagaria andū arīa maarikuūte, magīthī. ¹⁹ Nowe mwene aakinya mīhianano-inī rīria yarī hakuhī na Giligali, akīhūndūka, agīthī akīra mūthamaki ūcio atīrī, “Ndī na ndūmīrīri yaku ya hitho.”

Nake mūthamaki akiuga atīrī, “Kirai!” Nao arīa othe maamūtungatagīra makīehera harī we.

²⁰ Nake Ehudu akīmūkuhīrīria rīrīa aikarīte arī o wiki nyūmba-inī yake ya ūthamaki ya igūrū, rīria aikaraga hīndī ya riūa. Akīmwīra atīrī, “Ndī na ndūmīrīri yaku kuuma kūrī Ngai.” Na rīrīa mūthamaki ookagīra kuuma gītī-inī kīria aikariire, ²¹ Ehudu agītambūrūkia guoko gwake kwa

* ^{3:13} Andū a Amoni na a Moabi maarī njiaro cia Loti (Kīam 19:38), nao Amaleki maarī njiaro cia Esaū (Kīam 36:12, 16). Andū aya nīo maahakanīte na andū a Israeli, na nīo maarī thū ciao iria njūru. † ^{3:16} nī ta nuthu mita

Atiirīrīri 3:22 9 Atiirīrīri 3:31

ūmotho, akīruta rūhiū rwa njora kuuma njohero-inī yake mwena wa ūrīo, agītheeca mūthamaki ūcio nda. ²² O na mūtī waruo ūgītoonya na rūhiū rūkiumanīra na thuutha. Ehudu ndaacomorire rūhiū, namo maguta makīrūhum-bīra. ²³ Ningī Ehudu agīthīi gīthaku-inī, akīhinga mīrango ya nyūmba īyo ya igūrū, akīmūhingīrīria kuo.

²⁴ Ehudu aarīkia gūthīi, ndungata cia mūthamaki igīuka igīkora mīrango ya nyūmba ya igūrū īrī mīhinge, ikīuga atīrī, “No nginya akorwo nī gwīteithia areteithia kanyūmba-inī ka na thīinī.” ²⁵ Nacio igīeterera o nginya igīconoka, no rīrīa aagire kūhingūra mīrango ya nyūmba, ikīoya hingūro ikīhingūra mīrango. Na hau ikīona mūnene wao agūite thī arī mūkuū.

²⁶ Na rīrī, hīndī īyo citereire iħingūrīrwo-rī, Ehudu akīyūrīra. Akīhītūkīra mīhianano-inī akīrīra Seira. ²⁷ Aakinya kuo akīhuha karumbeta kūu būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraimu, nao andū a Israeli magīkūrūkania nake moimīte irīma-inī, amatongoretie.

²⁸ Akīmaatha atīrī, “Nūmīrīrai, nīgūkorwo Jehova nīaneanīte Moabi thū yanyu moko-inī manyu.” Nī ūndū ūcio magīkūrūka makīmūrūmīrīra, makīnyiita mariūko ma Rūūi rwa Jorodani marīa maaringagīrīra būrūri wa Moabi, na matiigana gwītikīria mūndū o na ūrīkū aringe rūūi rūu. ²⁹ Na hīndī īyo makīrūga andū ta 10,000 a Moabi, na othe maarī andū njamba na maarī na hinya; na gūtīrī mūndū o na ūmwe wahonokire. ³⁰ Mūthenya ūcio andū a Moabi magītuūka ndungata cia andū a Israeli, naguo būrūri ūgīkorwo na thayū mīaka mīrongo īnana.

Shamigari

³¹ Thuutha wa Ehudu hagīuka mūndū wetagwo Shamigari mūrū wa Anathu, ūrīa woragire Afilisti magana

matandatū na mūcengi ūrīa ūtindikaga ndegwa. O nake akīhonokia andū a Israeli.

4

Debora

¹ Thuutha wa Ehudu gūkua-rī, andū a Israeli o rīngī magīka maündū mooru maitho-inī ma Jehova. ² Nī ūndū ūcio Jehova akīmarekereria moko-inī ma Jabini, mūthamaki wa būrūri wa Kaanani ūrīa waathanaga kūu Hazoru. Nake mūnene wa mbūtū ciale cia mbaara eetagwo Sisera, ūrīa watūūraga kūu Haroshethu-Hagoyimu. ³ Jabini aarī na ngaari cia ita cia igera magana kenda, na nīahinyirīirie andū a Israeli atarī na tha ihinda rīa mīaka mīrongo iīrī, nao andū a Israeli magīkaīra Jehova amateithie.

⁴ Na rīrī, Debora, mūnabii mūndū-wa-nja, mūtumia wa Lapidothu, nīwe watongoragia Israeli hīndī īyo. ⁵ Nake aarī na handū ha gūciirīra rungu rwa Mūkīndū wa Debora, gatagatī ka Rama na Betheli kūu būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efirimu, nao andū a Israeli maathiiaga harī we nīgeetha amatuithanie maciira. ⁶ Debora agītūmanīra Baraka mūrū wa Abinoamu kuuma Kedeshi ya Nafitali, akīmwīra atīrī, “Jehova Ngai wa Israeli nīaragwatha agak-wīra atīrī, ‘Thīī, woe andū 10,000 a kuuma Nafitali na Zebuluni, na ūmatongorie nginya Kīrima-inī kīa Taboru. ⁷ Nī nīngūguucīrīria Sisera, mūnene wa mbūtū cia ita cia Jabini, hamwe na ngaari ciale cia ita na thigari ciale nginya rūūi-inī rwa Kishoni, ndīmūneane moko-inī maku.’”

⁸ Nake Baraka akīmwīra atīrī, “Nīngūthīi aakorwo nīgūtwarana hamwe na nī; no aakorwo ndīgūtwarana hamwe na nī-rī, o na nī ndigūthīi.”

⁹ Nake Debora akīmwīra atīrī, “Nī wega, nīngūtwarana nawe. No rīrī, nī ūndū wa ūrīa ūroya ūhoro ūyū-rī,

gītīo gītigatuīka gīaku, nīgūkorwo Jehova nīekūneana Sisera moko-inī ma mūndū-wa-nja.” Nī ūndū ūcio Debora agītwarana na Baraka nginya Kadeshi, ¹⁰ na kū Baraka agīta andū a Zebuluni na a Nafitali. Andū 10,000 makīmūrūmīrīra, o na Debora agīthī hamwe nake.

¹¹ Na rīrī, Heberi ūrīa Mūkeni nīeyamūrīte agatigana na Akeni arīa angī a rūciaro rwa Hobabu, mūthoni-we wa Musa,* na akaamba hema yake mūtī-inī ūrīa mūnene kū Zaananimu gūkuhī na Kadeshi.

¹² Nao andū makīhe Sisera ūhoro, atī Baraka mūrū wa Abinoamu nīambatīte agakinya Kīrima gīa Taboru.

¹³ Sisera agīcookanīrīria ngaari ciale cia ita cia igera magna kenda, hamwe na andū othe arīa maarī hamwe nake, kuuma Haroshethu-Hagoyimu nginya Rūūi rwa Kishoni.

¹⁴ Nake Debora akīira Baraka atīrī, “Thī! Üyū nīguo mūthenya ūrīa Jehova aneanīte Sisera moko-inī maku. Githī Jehova tiwe ūthīte arī mbere yaku?” Nī ūndū ūcio Baraka agīkūrūka oimīte Kīrima-inī gīa Taboru, arūmīrīrīwo nī andū 10,000. ¹⁵ Rīrīa Baraka aamakuhīrīrie, Jehova akīngatithia Sisera hamwe na ngaari ciale cia ita ciōthe, na mbūtū yake yothe, akīmahūura na rūhiū rwa njora, nake Sisera agītiganīria ngaari yake ya ita, akīura na magūrū. ¹⁶ No Baraka akīngatithia ngaari icio cia ita o hamwe na mbūtū cia ita nginya Haroshethu-Hagoyimu. Nacio thigari ciōthe cia Sisera ikīrīragwo na rūhiū rwa njora; na gūtīrī mūndū o na ūmwe watigarire.

¹⁷ No rīrī, Sisera agīthara na magūrū, akīrīra hema-inī ya Jaeli, mūtumia wa Heberi ūrīa Mūkeni, nī ūndū kwarī na ūrata gatagatī-inī ka Jabini mūthamaki wa Hazoru na mbarī ya Heberi ūcio Mūkeni.

* ^{4:11} Akeni maarī athiritū ya andū a Israeli kuuma hīndī ya Musa (Thaam 3:1), no Heberi rīu nīatuīkīte mūthiritū wa Jabini (4:17).

¹⁸ Jaeli akiumagara agatūnge Sisera, akīmwīra atīrī, “Üka, mwathi wakwa, toonya thiinī. Ndūgetigīre.” Nī ūndū ūcio agītoonya hema thiinī nake Jaeli akīmūhum-bīra.

¹⁹ Sisera akiuga atīrī, “Ndī mūnyootu, ndagūthaitha he maaī nyue.” Jaeli agīkunūra mbūthū ya iria, akīmūhe anyue, agīcooka akīmūhumbīra.

²⁰ Sisera akīmwīra atīrī, “Rūgama mūrango-inī wa hema, na hangīuka mūndū akūūrie atīrī, ‘Kūrī mūndū ūrī gūkū?’ uuge atīrī, ‘Aca.’”

²¹ No Jaeli ūcio mūtumia wa Heberi akīoya higī ya hema na nyondo, agīthīī acemete harīa Sisera aakomete anogete mūno. Akīhūrīrīra higī īyo thikīrīrio-inī, īgītūrīkania nginya igītoonyerera thī, nake agīkua.

²² Baraka agīūka aingatithītie Sisera, nake Jaeli agīthīī kūmūtūnga. Akīmwīra atīrī, “Üka, nīngūkuonia mūndū ūrīa ūracaria.” Nī ūndū ūcio Baraka agītoonya hamwe na Jaeli, na agīkora Sisera aakomete thī arī mūkuū nayo higī ūmūtūrīkanītie thikīrīrio.

²³ Mūthenya ūcio-rī, nīguo Ngai aatooririe Jabini, mūthamaki wa andū a Kaanani, mbere ya andū a Israeli.

²⁴ Nakuo guoko kwa andū a Israeli gūgīkīrīria kūgīna na hinya igūrū rīa Jabini, mūthamaki wa andū a Kaanani, nginya makīmūniina biū.

5

Rwīmbo rwa Debora

¹ Mūthenya ūcio Debora na Baraka mūrū wa Abinoamu makīina rwīmbo rūrū:

² “Rīrīa anene a Israeli maatongoria,
rīrīa andū meheana meyendeire-rī,
goocai Jehova!

- ³ “Iguai ūhoro ūyū, inyuī athamaki! Thikīrīriai, inyuī aathani!
 Ningūinīra Jehova, nīngūina;
 nīngūtungīra Jehova rwīmbo, o we Ngai wa Israeli.
- ⁴ “Rīrīa Wee Jehova woimire Seiru,
 rīrīa woimire būrūri wa Edomu,
 thī nīyainainire, igūrū rīkiura,
 namo matu magīta maaī.
- ⁵ Irīma nīciathingithire mbere ya Jehova, o we Ngai wa Sinai,
 ikīnaina mbere ya Jehova, Ngai wa Israeli.
- ⁶ “Matukū-inī ma Shamigari mūrū wa Anathu,
 o na matukū-inī ma Jaeli, njīra nīciagīte andū a kūgerera;
 agendi maageraga tūcīra twa mīkīra.
- ⁷ Tūtūūra tūkīaga andū kūu Israeli,
 tūkīaga andū, o nginya rīrīa niī, Debora,
 ndaarahūkire,
 ngīarahūka ngītūka ta nyina wa Israeli.
- ⁸ Hīndī īrīa maathuurire ngai ng’eni,
 mbaara nīyokire o ihingo-inī cia itūūra inene,
 na gūtionekire ngo kana itimū
 harī andū 40,000 kūu Israeli.
- ⁹ Ngoro yakwa īrī hamwe na anene a Israeli,
 o hamwe na andū arīa merutiire na kwīyendera
 gatagatī-inī ka andū.
 Goocai Jehova.
- ¹⁰ “Inyuī mūhaicaga ndigiri njerū,
 mūikarīire matandīko manyu,
 na inyuī mūthiaga na njīra,
 cūraniai, ¹¹ kūrī na mīgambo ya aini itahīro-inī rīa maaī.

Mainaga ciiko cia ūthingu cia Jehova,
ciiko cia ūthingu cia njamba ciake kū Israeli.

“Ningī andū a Jehova magiikurūka nginya ihingo-inī cia
itūūra inene.

¹² ‘Wee Debora, ūkīra! Í ndūgjūkīre!

Ūkīra, ūkīra, ūkūye rwimbō!

Arahūka wee Baraka!

Wee mūrū wa Abinoamu-rī, wīnyiitīre mīgwate
yaku.’

¹³ “Ningī andū arīa maatigaire,
magiikurūka kūrī andū arīa maarī igweta;
andū a Jehova magiūka kūrī niī
hamwe na andū arīa maarī hinya.

¹⁴ Amwe mookire kuuma Efiraimu, arīa iruka ciao ciarī
kū Amaleki;

Benjamini aarī hamwe na andū arīa maakurūmīriire.

Anene a ita cia mbaara nīmaikurūkire kuuma Makiru,
nakuo Zebuluni gūkuma arīa maanyiitaga rūthanju
rwa mūnene wa mbūtū cia ita.

¹⁵ Anene a Isakaru maarī hamwe na Debora;
lī-ni, Isakaru maarī na Baraka,
mamumīte thuutha na ihenya o nginya kīanda-inī.

Ng'ongo-inī cia Rubeni
nī kwarī na ūhoro mūnene wa gwīcookera.

¹⁶ Nī kīi gīatūmire mūikare mīaki-inī
mūiguage mahiū makīhuhīrwo mīrūri?

Ng'ongo-inī cia Rubeni
nī kwarī ūhoro mūnene wa gwīcookera.

¹⁷ Gileadi aikarire o kū mūrimo wa Rūūi rwa Jorodani.
Nake Dani-rī, nī kīi gīagītūmire atiindage marikabu-
inī?

Asheri aikarire o kū ndwere-inī cia iria,

agīkara icukīro-inī ciake cia marikabu.

¹⁸ Andū a Zebuluni nīmetwarīriire ūgwati-inī wa gīkuū;

o nake Nafitali agīka o ūguo kūu gūtūugīru werū-inī.

¹⁹ “Athamaki magīuka, makīrūa;

athamaki a Kaanani makīrūira kūu Taanaka, gūkuhī na maaī ma Megido,

no matiakuuirere betha, o na kana ndaho.

²⁰ Kūu igūrū njata nīciarūire,

o kūu njīra-inī ciacio ikīrūa mbaara na Sisera.

²¹ Rūūi rwa Kishoni nī rwamathereririe,

rūū rūūi rwa tene, Rūūi rwa Kishoni.

Wee ngoro yakwa wītware, na ūgīe na hinya!

²² Ningī mahūngū ma mbarathi makīrumia thiī,

iteng'erete, mbarathi ciake irī hinya igathiī iteng'erete.

²³ Nake mūraika wa Jehova akiuga atīrī, ‘Merozu īrog-watwo nī kīrumi.*

Arīa matūūraga kuo marogwatwo nī kīrumi kīrīa kīrū,

nī ūndū matiokire gūteithia Jehova,

gūteithia Jehova kūrūa na arīa marī hinya.’

²⁴ “Jaeli mūtumia wa Heberi ūrīa Mūkeni,

arorathimwo gūkīra atumia arīa angī,

o we mūrathime mūno harī atumia arīa matūūraga hema-inī.

²⁵ Sisera aamūhoire maaī, nake akīmūhe iria;

akīmūrehera iria imata na mbakūri ūngīnyuīrwo nī andū arīa me igweta.

²⁶ Aatambūrkirie guoko gwake akīoya higī ya hema,

* 5:23 Itūūra rīa Merozu rīarumirwo nī kwaga kūnyiitanīra na ita rīa Jehova; itūūra rīrī rīarī rīa Nafitali.

- akīnyiita nyondo ya bundi na guoko kwa ūrīo.
 Akīringa Sisera, akīmūhehenja mūtwe,
 akīmūtheeca na agīthethera thikīrīrio yake.
- ²⁷ Akīinama magūrū-inī make,
 akīgūa; agīkoma hau.
 Akīinama magūrū-inī make, akīgūa;
 o hau ainamire, no ho aagūire arī mūkuū.
- ²⁸ “Nyina wa Sisera agīcūthīrīria na ndirica;
 akīanīrīra arī gatirica-inī kau, akiuga atīrī,
 ‘Nī kī gītūmīte ngaari yake ya ita ūkare ūguo ūtookīte?
 inegene rīa magūrū ma ngaari cia ita-rī, rīcereirwo
 kū?’
- ²⁹ Atumia ake arīa oogī mūno makamūcookagīria;
 o nake agecookagīria na ngoro yake atīrī,
- ³⁰ ‘Githī ti gwetha mareetha na makagayana indo cia
 ndaho:
 mūirītu ūmwe kana eerī harī o mūndū,
 na nguo cia marangi maingī itahīrwo Sisera,
 nguo cia marangi maingī iria ng’emie,
 nguo iria ng’emie mūno cia ngingo yakwa,
 icio ciothe nī cia gūtahwo?’
- ³¹ “Nī ūndū ūcio thū ciaku iroothira, Wee Jehova!
 No arīa makwendete-rī, marotuīka ta riūa
 rīkīratha rīrī na hinya warīo.”
- Naguo būrūri ūcio ūkīgīna na thayū ihinda rīa mīaka
 mīrongo īna.

¹ Andū a Israeli o rīngī nīmekire maūndū mooru
 maitho-inī ma Jehova, na ihinda rīa mīaka mūgwanja

Jehova akīmaneana moko-inī ma Amidiani.* ² Na tondū hinya wa andū a Midiani nīwamahatīrīrie mūno, andū a Israeli nīmethondekeire kündū gwa kwīhittha mīanya-inī ya irīma, na ngurunga-inī, na ciīgitīro-inī iria nūmu. ³ Rīrīa rīothe andū a Israeli maahaandaga irio-rī, Amidiani, na Aamaleki, na andū angī a mwena wa irathīro nīmatharīkagīra bürūri ūcio. ⁴ Nao nīmambīte hema ciao kūu bürūri-inī, na magīthūkia irio iria ciarī mīgūnda kündū guothe o nginya Gaza, na matiigana gūtigīria andū a Israeli kīndū o na kīmwe kīrī muoyo, arī ng'ondu kana ng'ombe, o na kana ndigiri. ⁵ Nīgūkorwo maambataga kuo na mahiū mao na hema ciao mahaana ta ngigī kūingīha. Andū na ngamīira ciao matingīatarīkire; magītharīkira bürūri ūcio nīgeetha mawanange biū. ⁶ Amidiani makīnyariira andū a Israeli o nginya andū a Israeli magīkaīra Jehova amateithie.

⁷ Na rīrī, hīndī īrīa andū a Israeli maarīrīire Jehova nī ūndū wa Amidiani-rī, Jehova ⁸ akīmatūmīra mūnabii, ūrīa wameerire atīrī, “Ūū nīguo Jehova, Ngai wa Israeli, ekuuga: Niī ndamūrutire bürūri wa Misiri, ngīmūruta bürūri wa ūkombo. ⁹ Nī niī ndaamūtharire kuuma guoko-inī kwa andū a Misiri, na kuuma guoko-inī kwa arīa othe maamūhinyagīrīria. Ngīmarutūrūra mbere yanyu na ngīmūhe bürūri wao. ¹⁰ Ngīmwīra atīrī, ‘Niī nī niī Jehova Ngai wanyu; Mūtikanahooe ngai cia Aamori, arīa ene bürūri ūyū mūtūire.’ No inyuī mūtiigana kūnjigua.”

¹¹ Nake mūraika wa Jehova agīuka agīikara thī gītina-inī kīa mūgandi o kūu Ofira, mūgandi wa Joashu ūrīa Mūabiezeri, harīa mūriū Gideoni aahūūragīra ngano kīhihīro-inī kīa ndibei nīguo amīhithe ndikonwo nī Amidiani. ¹² Nake mūraika ūcio wa Jehova akiumīrīra Gideoni,

* 6:1 Amidiani maarī njiaro cia Iburahīmu iria aaciare na Ketura (Kīam 25:2).

akīmwīra atīrī, “Jehova arī hamwe nawe, njamba īno īrī hinya.”

¹³ Nake Gideoni akīmūcookeria atīrī, “No rīrī, mwathī wakwa, angīkorwo Jehova arī hamwe na ithuī-rī, nī kīī gītūmīte maūndū maya mothe matūkore? Makīrī ha morirū make mothe marīa maitū maatwīraga ūhoro wamo atīrī, ‘Githī ti Jehova watwambatirie agītūruta būrfūri wa Misiri?’ No rīu-rī, Jehova nīatūtiganīirie agatūneana guoko-inī kwa Midiani.”

¹⁴ Nake Jehova akīmūgarūkīra, akīmwīra atīrī, “Thīī na hinya ūcio ūrī naguo ūkahonokie Israeli, ūmarute guoko-inī kwa Midiani. Githī ti nīī ndīragūtūma?”

¹⁵ Gideoni akīmūuria atīrī, “No rīrī, Mwathanī, inīgīkhota atīa kūhonokia Israeli? Mūhīrīga witū nīguo ūtarī hinya thīinī wa Manase, na ningī nī nīī mūnini mūno nyūmba-inī iitū.”

¹⁶ Jehova akīmūcookeria atīrī, “Nīī nīngūkorwo ndī hamwe nawe, na nīukūhūura Amidiani ūmanīine othe me hamwe.”

¹⁷ Nake Gideoni akīmūcookeria atīrī, “Ingīkorwo nīn-jītīkīrkīte maitho-inī maku-rī, kīnyonie kīmenyithia atīti-therū nīwe ūranjarīria. ¹⁸ Ndagūthaitha ndūkae kūuma haha nginya njooke na ndeehe iruta rīakwa na ndīrīige mbere yaku.”

Nake Jehova akiuga atīrī, “Nīngweterera nginya ūcooke.”

¹⁹ Gideoni agītoonya nyūmba, agīthīnja koori, ningī agīthondēka mīgate ītarī na ndawa ya kūimbia kuuma eba īmwe[†] ya mūtu. Agīkīra nyama icio gīkabū-inī, naguo thathi wacio akīwīkīra nyūngū-inī, agītwarīra mūraika na akīmūigīra hau gītina-inī kīā mūgandi.

[†] [6:19 nī ta kilo](#)

²⁰ Nake mūraika wa Ngai akīmwīra atīrī, “Oya nyama na mīgate ūyo ītarī na ndawa ya kūimbia, ūciigīrīre ihiga-inī rīrī, na ūciitīrīrie thathi ūcio.” Nake Gideoni agīka ūguo.

²¹ Nake mūraika wa Jehova akīhutia nyama na mīgate ūyo ītaarī na ndawa ya kūimbia na mūthia wa rūthanju rwake. Mwaki ūgīakana uumīte ihiga-inī, ūgīcina nyama icio o hamwe na mīgate ūyo. Nake mūraika wa Jehova akībuīria na ndaacokire kuonwo. ²² Rīrīa Gideoni aamenyire atī oima mūraika wa Jehova-rī, akīanīrīra, akiuga atīrī, “Iiya wakwa-ī! Mwathani Jehova! Nīnyonete mūraika wa Jehova ūthiū kwa ūthiū!”

²³ Nowe Jehova akīmwīra atīrī, “Gīa na thayū! Tiga gwītigīra. Wee-rī, ndūgūkua.”

²⁴ Nī ūndū ūcio Gideoni agīakīra Jehova kīgongona hau, agīgīta Jehova nī Thayū. Nakīo gītūire kū Ofira kwa Aabiezeri nginya ūmūthī.

²⁵ O ūtukū ūcio Jehova akīmwīra atīrī, “Oya ndegwa ya keerī kuuma rūru-inī rwa thoguo ya mīaka mūgwanja. Ūcooke ūgūthie kīgongona gīa thoguo kīa Baali, na ūtemange gītugī kīa Ashera kīrīa kīrī mwena-inī wakīo.

²⁶ Ūcooke wakīre Jehova Ngai waku kīgongona kīrīa kīagīrīre hau igūrū rīa harīa hambatīrū. Hūthīra ngū cia gītugī kīa Ashera kīrīa ūtemangire, ūndutīre ndegwa ūyo ya keerī ūtūke igongona rīa njino.”

²⁷ Nī ūndū ūcio Gideoni akīoya ndungata ciake ikūmi, agīka o ta ūrīa Jehova aamwīrīte. No rīrī, tondū nīeti-gagīra andū a nyūmba yao na andū a itūūra rīu-rī, eekire maūndū macio ūtukū handū ha mūthenya.

²⁸ Rūciinī kwarooka gūkīa rīrīa andū a itūūra mookīrīre-rī, kīgongona kīa Baali kīarī kīmomore, hamwe na gītugī kīa Ashera gītemangīrīwo hau mwena-inī wakīo, nayo ndegwa ūyo ya keerī ūtūke igongona-inī kīu kīerū gīakītwo!

²⁹ Makīūrania atīrī, “Nūū wīkīte ūū?”

Rīrīa maatuīririe wega, makiīrwo atīrī, “Nī Gideoni mūrū wa Joashu wīkīte ūguo.”

³⁰ Andū acio a itūūra makiīra Joashu atīrī, “Umia mūrūguo na nja. No nginya akue, nī ūndū nīoinangīte kīgongona kīa Baali na agatemenga gūtugī kīa Ashera kīrī kīrī mwena-inī wakīo.”

³¹ Nowe Joashu agīcookeria kīrīndī kū kīamūrigiicīrie kī na ūūru atīrī, “Anga nīmūkwenda kūrūrīra Baali? Mūrageria kūmūhonokia? Mūndū ūrīa ūkūmūrūrīra, ūcio ekūūragwo gūtanakīa! Angīkorwo Baali nī ngai-rī, no ahote kwīrūrīra rīrīa mūndū angiuanga kīgongona gīake.” ³² Nī ūndū ūcio mūthenya ūcio magītua Gideoni “Jerubu-Baali,” makiuga atīrī, “Baali nīarekwo arūe nake we mwene,” nī ūndū nīoinangīte kīgongona kīa Baali.

³³ Na rīrī, Amidiani othe, na Amaleki, na andū angī a mwena wa irathīro magīcookanīrīria mbūtū ciao cia ita, makīringa mūrīmo wa Jorodani, na makīamba hema ciao Kīanda-inī kīa Jezireeli. ³⁴ Hīndī īyo Roho wa Jehova agīuka igūrū rīa Gideoni, nake akīhuha karumbeta, agīta Aabiezeri mamūrūmīrīre. ³⁵ Agītūma andū būrūri wothe wa Manase, akīmeera meehe indo cia mbaara, o na agītūmana mabūrūri ma Asheri, na Zebuluni, na Nafitali, o nao makīambata makamatūnge.

³⁶ Nake Gideoni akīira Ngai atīrī, “Ūngīkorwo nīukūhonokia Israeli na guoko gwakwa o ta ūrīa weranīire-rī, ³⁷ atīrī, nīngūiga rūūa rwa ng’ondū kīhuhīro-inī kīa ngano. Ime rīngīkorwo rūūa-inī rwiki na kūu kūngī thī gūkorwo kūrī kūmū-rī, hīndī īyo nīngamenya atī nīukūhonokia Israeli na ūndū wa guoko gwakwa, o ta ūrīa uuğīte.” ³⁸ Na ūguo noguo gwatuīkire. Gideoni akīroka gūükīra rūciinī tene mūthenya ūyū ūngī; akīhiha rūūa rūū imē rūkiuma maaī mbakūri ūmwe.

³⁹ Ningī Gideoni akīira Ngai atīrī, “Ndūkae kūrakario nī niī. Ngirīrīria ngūhooe ūndū ūngī ūmwe. Njītīkīria o igeria rīngī rīmwe na rūūa rūrū. Ihinda rīrī reke rūūa rūrū rūkorwo rūrī rūmū, nakuo thī gūkorwo kūhumbīrwo nī ime.” ⁴⁰ Útukū ūcio Ngai agīka o ro ūguo. No rūūa rwiki rwarī rūmū; nakuo thī guothe kwarī kūhumbīre nī ime.

7

Gideoni Gūtooria Andū a Midiani

¹ Rūciinī tene, Jerubu-Baali (nīwe Gideoni) na andū ake othe nīmambire hema gīthima-inī kīa Harodi. Kambī ya Amidiani yarī mwena wao wa gathigathini kū gītuambainī, hakuhī na karīma ka More. ² Jehova akīira Gideoni atīrī, “Ūrī na andū aingī mūno gūkīra arīa ngwenda nīgeetha neane Amidiani moko-inī mao. Nīgeetha Israeli matikanjītīre atī nī hinya wao wamahonokia, ³ Na rīrī, anīrīra kūrī andū, ūmeere atīrī, ‘Mūndū o wothe ūrainaina nī guoya no ahündūke, ehore Kīrima-inī kīa Gileadi.’” Nī ūndū ūcio andū 22,000 na igīrī makīehera, magītigara 10,000.

⁴ No Jehova akīira Gideoni atīrī, “O na rīu andū no aingī mūno. Maikūrkie maaī-inī, na nīngūgūthuuranīria andū acio ho. Ingiuga atīrī, ‘Ūyū nīegūthīi hamwe nawe,’ ūcio nīwe ūrīthīi nawe; no ingiuga atīrī, ‘Ūyū nīdegūthīi hamwe nawe,’ ūcio nīdegūthīi nawe.”

⁵ Nī ūndū ūcio Gideoni agīkūrkia andū acio maaī-inī. Marī hau Jehova akīmwīra atīrī, “Amūrania arīa mekūnyua maaī na rūrīmī ta ūrīa ngui ūnyuuaga na arīa mekūnyua maaī na hī ciao maturītie ndu.” ⁶ Andū magana matatū makīnyua maaī na hī ciao. Acio angī othe magīturia ndu makīnyua maaī.

⁷ Jehova akīira Gideoni atīrī, “Nīngūmūhonokia na ūndū wa andū magana matatū arīa manyuire maaī na hī,

neane Amidiani moko-inī manyu. Reke andū acio angī othe mathiī, o mündū ainūke gwake.”⁸ Nī ūndū ūcio Gideoni akīira andū acio angī a Israeli macooke hema-inī ciao, no agītigwo na andū magana matatū, arīa mooire riīgu na tūrumbeta twa acio mainūkire.

Na rīrī, kambī ya Amidiani yarī mūhuro wake o kūu kianda-inī.⁹ Ūtukū ūcio Jehova akīira Gideoni atīrī, “Ūkīra, ūikūrūke ūtharikīre kambī īyo ya Amidiani, tondū nīndīmīneanīte moko-inī maku.¹⁰ No angīkorwo nīūg-wītigīra gūtharikīra-rī, gīkūrūke kambī-inī mūrī na Pura ndungata yaku,¹¹ na ūthikīrīrie ūrīa maroiga. Thuutha ūcio nīūkūgīa na hinya wa gūtharikīra kambī īyo.” Nī ūndū ūcio Gideoni na Pura ndungata yake magīkūrūka nginya tūnyūmba-inī twa arangīri a kambī īyo.¹² Nao Amidiani, na Aamaleki na andū othe a mwena wa irathīro maikarīte kianda kīu maingīhīte ta ngīgi. Ngamīira ciao itingīatarikire nī ūndū ciarī nyingī ta mūthanga wa hūgūrūrū-inī cia iria ūrīa ūtangītarīka.

¹³ Gideoni aakinyire ho o hīndī ūrīa mündū ūmwe eeraga mūratawē ūhoro wa kīroto gīake. Nake oigaga atīrī, “Ndootete kīroto ngoona mūgate wa cairi wa gīthiūrūrī ūūkīte ūkagwīra kambī ya Amidiani. Ūragūthire hema na hinya mūnene mūno, nginya hema ūrang’āuka, ūragūa.”

¹⁴ Mūrata wake akīmūcookeria atīrī, “Ūyū ti ūndū ūngī tiga rūhiū rwa Gideoni mūrū wa Joashu, ūrīa Mūisraeli. Ngai nīaneanīte Amidiani na kambī yao yothe moko-inī make.”

¹⁵ Rīrīa Gideoni aiguire ūhoro wa kīroto kīu na ūtaūri wakīo, akīhooya Ngai. Agīcooka nginya kambī-inī ya Israeli akīmeeta akīmeera atīrī, “Ūkīrai! Jehova nīaneanīte kambī ya Amidiani moko-inī manyu.”¹⁶ Akīgayania andū

acio magana matatū ikundi ithatū, akīmanengera othe o mündū karumbeta na nyūngū theri, īrī na kīmūrī thīinī.

¹⁷ Nake akīmeera atīrī, “Ndoraai. Mwīke o ūrīa ngwīka. Hīndī īrīa ndīrīkinya mūthia-inī wa kambī, mwīke o ūrīa ndīrīka. ¹⁸ Hīndī īrīa niī na arīa othe ndī nao tūrīhuha tūrumbeta twitū, hīndī īyo inyuothē mūthiūrūrūkīrie kambī mūhuhe twanyu na mwanīrīre atīrī, ‘Nī ūndū wa Jehova o na wa Gideoni.’”

¹⁹ Gideoni na andū acio igana rīmwe arīa maarī nake magīkinya mūthia wa kambī o kīambīrīria-inī kīa ūtukū gatagatī, thuutha hanini wa gūcenjania arangīri. Makīhuha tūrumbeta twao na makīūraga nyūngū iria ciarī moko-inī mao. ²⁰ Ikundi icio ithatū ikīhuha tūrumbeta, na ikīūraga nyūngū. Maanyiitīte imūrī na moko mao ma ūmotho, na makanyiita tūrumbeta twao twa kūhuha na moko mao ma ūrīo, nao makīanīrīra atīrī, “Rūhiū rwa njora rwa Jehova na rwa Gideoni!” ²¹ Na rīrīa o mündū aarūgamire handū hake gūthiūrūrūkīria kambī-rī, Amidiani othe magīteng’era, magīkayaga morīte.

²² Hīndī īrīa tūrumbeta tūu magana matatū twahuhirwo, Jehova agītūma andū arīa maarī kambī-inī yothe mahūūrane na hiū ciao cia njora mündū na mündū ūrīa ūngī. Nayo mbūtū īyo yothe īkīūrīra Bethi-Shita īrorete Zerera o nginya mūhaka-inī wa Abeli-Mehola gūkuhī na Tabathu. ²³ Andū a Isiraeli kuuma Nafitali, na Asheri na Manase guothe nīmetirwo nao magīteng’eria Amidiani. ²⁴ Nake Gideoni agītūmana būrūri wothe ūrīa wa irīma wa Efiraimu, akiuga atīrī, “Ikūrūkai mūhūūrane na Amidiani na mwīnyiitīre maaī ma Jorodani mbere yao o nginya Bethi-Bara.”

Nī ūndū ūcio andū othe a Efiraimu nīmetirwo, na makīnyiitīra maaī ma Rūūrī rwa Jorodani o nginya Bethi-Bara. ²⁵ O na ningī nīmanyiitire atongoria eerī a Midiani,

nīo Orebū na Zeebu. Nao makīūragīra Orebū ihiga-inī rīa Orebū, nake Zeebu makīmūūragīra kīhihīro-inī kīa ndibei kīa Zeebu. Nao magīthingatana na Amidiani, na magītwara mītwe ya Orebū na Zeebu kūrī Gideoni, ūrīa warī mūrīmo ūrīa ūngī wa Rūūrī rwa Jorodani.

8

Zeba na Zalimuna

¹ Na rīrī, andū a Efiraimu makīūria Gideoni atīrī, “Nī kīi gītūmīte ūtwīke ūguo? Wagire gūtwīta ūgīthīi kūhūūrana na Amidiani nīkī?” Nao makīmūtetia mūno.

² Nowe akīmacookeria atīrī, “Nīatīa niī njīkīte ngerekanītio na inyūi? Githī kūhaara thabibū cia Efiraimu ti kwega gūkīra magetha mothe ma thabibū cia Abiezeri?

³ Ngai nīaneanire Orebū na Zeebu, atongoria a Amidiani moko-inī manyu. Nīatīa niī hotete gwīka ngerekanītio na inyūi?” Maigua ūguo, marakara marīa maamūrakarīire namo magīthira.

⁴ Gideoni na andū ake magana matatū, o na marī anogu, magīteng’eria thū ciao magīkinya Jorodani na makīringa rūūrī rūū. ⁵ Nake akīra andū a Sukothu atīrī, “Heei ita rīakwa kīndū gīa kūrīa; nī ūndū nī anogu biū, na no ndeng’eretie Zeba na Zalimuna, athamaki a Midiani.”

⁶ No anene a Sukothu makīmūūria atīrī, “Rīu-rī, ūkīrī ūranyiita Zeba na Zalimuna magakorwo marī moko-inī makū? Tūkūhe thigari ciaku irio nīkī?”

⁷ Nake Gideoni akīmacookeria atīrī, “Nī ūndū wa ūguo mwoiga, rīrīa Jehova arīneana Zeba na Zalimuna moko-inī makwa, ndīītembūranga mīīrī yanyu na mīigua ya werū-inī na mahiū ma nyeki-inī.”

⁸ Oima kūu akīambata nginya Penieli,* akīmooria o ta ūguo oorītie andū a Sukothu, nao magīcookia o ta ūrīa

* 8:8 Penieli nīho Jakubu aagianiire na Ngai.

andū a Sukothu maamūcookeirie. ⁹ Nī ūndū ūcio akīira andū a Penielī atīrī, “Hīndī ūrīa ngaahūndūka hootanīte-ri, niī nīngamomora mūthiringo ūyū mūraihi na igūrū.”

¹⁰ Nao Zeba na Zalimuna maarī kū Karikori marī na ita rīa andū ta 15,000, acio oiki no-o maatigaire kuuma kūrī mbütū ya andū a irathīro; andū 100,000 rīa mīrongo ūrī arīa maarūaga na hiū cia njora nī moragītwo. ¹¹ Gideoni akīambata na njīra ya andū arīa maikaraga hema-inī mwena wa irathīro rīa Noba na Jogibeha, akiumīrīra mbütū īyo hīndī ūrīa ītegeragīria kūrī na ūgwati. ¹² Zeba na Zalimuna, athamaki acio eerī a Midiani, makīūra, nowe akīmateng’eria, akīmanyiita, na akīhoota mbütū īyo yao yothe.

¹³ Gideoni mūrū wa Joashu akīhūndūka oimīte mbaara-inī, agereire Ihītūkīro rīa Heresi. ¹⁴ Nake akīnyiita mwanake wa Sukothu, na akīmūhooya ūhoro, nake mwanake ūcio akīmwandīkīra marīñtwā ma anene mīrongo mūgwanja na mūgwanja a Sukothu, na nīo athuuri a itūūra rīu. ¹⁵ Hīndī īyo Gideoni agīūka, akīira andū a Sukothu atīrī, “Aya nīo Zeba na Zalimuna, arīa mwanyūrūrīrie ūhoro wao, mūkiuga atīrī, ‘Anga nīukīnyiitīte Zeba na Zalimuna magakorwo marī moko-inī maku? Tūkūhe andū aya aku anogu irio nīkī?’” ¹⁶ Agīkīnyiita athuuri acio a itūūra, nake akīherithia andū acio a Sukothu na mīigua ya werū-inī, na mahiū ma nyeki-inī. ¹⁷ Ningī akīmomora mūthiringo ūcio mūraihi na igūrū wa Penielī, na akīūraga andū a itūūra rīu.

¹⁸ Hīndī īyo akīuria Zeba na Zalimuna atīrī, “Andū arīa mworagiire kū Tabori-rī, maahaanaga atīa?”

Nao magīcookia atīrī, “Nī andū tawe, o ūmwe wao aahaanaga ta mūrū wa mūthamaki.”

¹⁹ Gideoni akīmacookeria atīrī, “Acio maarī ariū a baba, o na ariū a maitū. O ta ūrīa Jehova atūūraga muoyo-rī, korwo nīmwahonokirie mīoyo yao-rī, ndingīamūūraga.”

²⁰ Akīgarūrūkīra Jetheri, mūriū wake wa irigithathi, akīmwīra atīrī, “Moorage!” Nowe Jetheri ndaigana gū-comora rūhiū rwa njora, tondū aarī o kamwana kanini, na nīetigagīra.

²¹ Zeba na Zalimuna makīira Gideoni atīrī, “Ūkīra, ūtūurage arī we. Tondū o ta ūrīa mūndū atariī noguo hinya wake ūigana.” Nī ūndū ūcio Gideoni agīkīra, akīmooraga, na akīruta irengeeri iria ciagemetie ngingo cia ngamīira ciao, agīthīñ nacio.

Ebodi ya Gideoni

²² Andū a Isiraeli makīira Gideoni atīrī, “Tūthamakīre, wee, na mūrūguo, na mūrū wa mūrūguo o nake, nīgūkorwo wee nītūhonoketie, ūgatūruta moko-inī ma Midani.”

²³ Nowe Gideoni akīmeera atīrī, “Nīi ndikūmūthamakīra, o na kana mūrū wakwa. Jehova nīwe ūkūmūthamakīra.” ²⁴ Ningī akīmeera atīrī, “Harī ūndū ūngī ūmwe ngūmūhooya, naguo nī atī o ūmwe wanyu aahe gīcūhī kīmwe gīa gūtū kīa iria aatahire.” (Ūcio warī mūtugo wa Aishumaeli, gwīkīra icūhī cia thahabu matū.)

²⁵ Nao magīcookia atīrī, “Nītūgūciheana tūkenete.” Nī ūndū ūcio makīara nguo thī, na o mūndū agīkia gīcūhī ho kuuma kūrī indo iria aatahīte. ²⁶ Naguo ūritū wa icūhī icio cia thahabu aahooete wakinire cekeri 1,700,† mathaga marīa mangī matatarītwo, na nīmo mīgathī, na nguo cia rangi wa ndathi iria ciehumbagwo nī athamaki a Amidiani, kana mīnyororo ūrīa yarī ngingo cia ngamīira ciao. ²⁷ Gideoni agīthondeka thahabu ūyō ūgītuīka ebodi, ūrīa aigire kūu Ofira, itūūra riāke. Isiraeli othe makīhūūra ūmaraya na ūndū wa kūmīhooya marī kūu, nayo ūgītuīka mūtego harī Gideoni na nyūmba yake.

† 8:26 nī ta kilo 20

Gikuū kīa Gideoni

²⁸ Úguo nīguo andū a Midiani maahootirwo nī andū a Israeli, na matiacookire kwambararia mītwe rīngī. Matukū-inī marīa Gideoni aatūūrire muoyo, būrūri ūcio ūkīgīa na thayū mīaka mīrongo īna.

²⁹ Jerubu-Baali mūrū wa Joashu nīacookire gwake mūciī gūtūūra kuo. ³⁰ Na aarī na ariū mīrongo mūgwanja ake mwene, nī ūndū nī aarī na atumia aingī. ³¹ Nayō thuriya yake īrīa yaikaraga Shekemu, nīyamūciariīre mwana wa kahīi, ūrīa aatuire Abimeleku. ³² Gideoni mūrū wa Joashu aakuire arī mūkūrū mūno, na agīthikwo mbīrīra-inī ya ithe Joashu kūu Ofira ya Aabiezeri.

³³ Gideoni akua-rī, andū a Israeli o rīngī nīmahūūrire ūmaraya na Mabaali. Makīrūgamia Baali-Berithu‡ ītuīke ngai yao, ³⁴ na matiacookire kūririkana Jehova Ngai wao, ūrīa wamahonoketie akamaruta moko-inī ma thū ciao ciothe iria ciarī mīena-inī yao yothe. ³⁵ O na ningī nīmagire gūcookia ngaatho kūrī nyūmba ya Jerubu-Baali (nīwe Gideoni) nī ūndū wa maūndū marīa mothe mega aamekiire.

9

Abimeleku

¹ Abimeleku mūrū wa Jerubu-Baali nīathiire kūrī aa mamawe na andū othe a mbarī ya kūrīa nyina oimīte kūu Shekemu, akīmeera atīrī, ² “Ūriai atūūri othe a Shekemu atīrī, ‘Nī ūndū ūrīkū mwega na inyuī. Nī mwathwo nī ariū mīrongo mūgwanja a Jerubu-Baali, kana mūthamakīrwo nī mūndū ūmwe?’ Ririkanai ndī wanyu, tuumīte mūthi-imō ūmwe.”

³ Rīrīa aa mamawe meerire atūūri a Shekemu ūhoro ūcio wothe, andū a Shekemu makienda kūrūmīrīra

‡ 8:33 Baali-Berithu yarī ngai ya andū a Kaanani, na hekarū yayo yarī Shekemu.

Abimeleku nī ūndū nīmoigire atīrī, “Ūcio nī mūrū wa ithe witū.”⁴ Nao makīmūhe cekeri mīrongo mūgwanja cia betha* irutītwo hekarū-inī ya Baali-Berithu, nake Abimeleku agīcihūthīra kwandīka andū matarī kiene na a mbūkīrīra, arīa maatuīkire arūmīrīri ake.⁵ Agīthīi gwa ithe mūcīi o kūu Ofira na akiūragithīria ariū a ithe mīrongo mūgwanja ihiga-inī rīmwe, nīo ariū a Jerubu-Baali. No Jothamu, mūrū wa Jerubu-Baali ūrīa warī kīhinga-nda, nīahonokire nī ūndū nīehithire.⁶ Nao atūūri othe a Shekemu na a Bethi-Milo makīūngana mūtī-inī ūrīa mūnene o hau gītugī-inī kīrīa kīrī Shekemu, magītua Abimeleku mūthamaki.

⁷ Hīndī ūrīa Jothamu aaheirwo ūhoro ūcio-rī, akīhaica Kīrīma-igūrū kīa Gerizimu na akīanīrīra, akīmeera atīrī, “Ta thikīrīriai inyuū atūūri a Shekemu, nīgeetha o nake Ngai amūthikīrīrie.⁸ Mūthenya ūmwe mītī nīyoimagarire ūgaitīrīrie ūmwe wayo maguta atūīke mūthamaki wayo. Nayo ikīira mūtamaiyū atīrī, ‘Ūka ūtuīke mūthamaki witū.’

⁹ “No mūtamaiyū ūcio ūgīcookia atīrī, ‘No ndigane na maguta makwa marīa matūmaga ngai o na andū matīo, ngariūnge ūū na ūū igūrū rīa mītī ūrīa ūngī?’

¹⁰ “Thuutha ūcio mītī ūyo ikīira mūkūyū atīrī, ‘Ūka ūtuīke mūthamaki witū.’

¹¹ “No mūkūyū ūcio ūgīcookia atīrī, ‘No ndigane na ngūyū ciakwa njega ūguo na irī mūrīo, ngariūnge ūū na ūū igūrū rīa mītī ūrīa ūngī?’

¹² “Ningī mītī ikīira mūthabibū atīrī, ‘Ūka ūtuīke mūthamaki witū.’

¹³ “No mūthabibū ūcio ūgīcookia atīrī, ‘No ndigane na ndibei yakwa ūrīa ūkenagia ngai o na andū, ngariūnge ūū na ūū igūrū rīa mītī ūrīa ūngī?’

* 9:4 nī ta kilo robo ithatū (0.75)

¹⁴ “Kūrīkīrīria mītī yothe īkīra mūtare wa gīthaka-inī atīrī, ‘Üka ūtuīke mūthamaki witū.’

¹⁵ “Naguo mūtare ūcio wa gīthaka ūkīra mītī īyo atīrī, ‘Kūngīkorwo ti-itherū nī mūkwenda kūnjitīrīria maguta nduīke mūthamaki wanyu-rī, gīukei mwīhithe kīruru-inī gīakwa; no kūngīkorwo ti ūguo-rī, mwaki ūrokiuma mūtare-inī wa gīthaka ūcine mītarakwa ya Lebanoni!’

¹⁶ “No rīrī, angīkorwo mwekire ūndū ūcio na kīhoto, na mūrī na ngoro njega rīrīa mwatuire Abimeleku mūthamaki, na angīkorwo nīmwīkīte Jerubu-Baali na nyūmba yake maūndū mega, mūkamwīka ūrīa agīfirwo nī gwīkwo-rī, ¹⁷ tondū baba nīwe wamūrūrīire, agīt-warīrīria muoyo wake ūgwati-inī nīgeetha amūhonokie moko-inī ma Amidiani, ¹⁸ (no ūmūthī nīmūūkīrīire nyūmba ya baba, mūkooragīra ariū ake mīrongo mūgwanja ihiga-inī rīmwe, na mūgatua Abimeleku, mūrū wa ngombo yake ya mūirītu, mūthamaki wa atūūri a Shekemu tondū nī mūrū wa ithe wanyu), ¹⁹ mūngīkorwo mwīkīte ūndū ūcio na kīhoto, na mūrī na ngoro njega kūrī Jerubu-Baali na nyūmba yake ūmūthī-rī, Abimeleku arotuika gīkeno kīanyu, o na inyuū mūgītuīke gīkeno gīake! ²⁰ No kūngīkorwo ti ūguo-rī, mwaki ūrokiuma harī Abimeleku ūmūcine, ūmūniine biū, atūūri aya a Shekemu na Bethi-Milo, o na mwaki ūrokiuma harī inyuū atūūri a Shekemu na Bethi-Milo, ūcine Abimeleku, ūmūniine biū.”

²¹ Hīndī īyo Jothamu agīthara, akīūrīra kū Biri, nake agītūūra kuo nī ūndū nīetigagīra mūrū wa ithe, Abimeleku.

²² Thuutha wa Abimeleku gwathana Israeli mīaka ītatū-rī, ²³ Ngai agītūma roho mūūru gatagatī ka Abimeleku na atūūri a Shekemu, ariā meekire maūndū mooru ma ūhinga kūrī Abimeleku. ²⁴ Ngai eekire ūndū ūyū nīgeetha ngero ūrīa yagerirwo ariū mīrongo

mūgwanja a Jerubu-Baali, ya gūitwo thakame yao, ūrīhio mūrū wa ithe wao, Abimeleku, na ūrīhio atūūri a Shekemu arīa maamūteithirie kūrāga ariū a ithe. ²⁵ Nī ūndū wa kūregana nake-rī, atūūri acio a Shekemu nīmaigire andū irīma-inī nīguo mohie na matunye o mūndū ūrīa wahītūkaga indo ciake, naguo ūhoro ūcio ūkīmenyithio Abimeleku.

²⁶ Nake Gaali mūrū wa Ebedi hamwe na ariū a ithe magīthaamīra kūu Shekemu, nao atūūri akuo makīmwīhoka. ²⁷ Thuutha wa gūthīi mīgūnda-inī na gūcookereria thabibū na gūcihiha, makīgīa na iruga hekarū-inī ya ngai yao. Rīrīa maarīīaga na makīnyuuaga, makīruma Abimeleku. ²⁸ Nake Gaali mūrū wa Ebedi akiuga atīrī, “Abimeleku nūū, na Shekemu nūū, nīguo tūtuīke ndungata ciake? Githī ti mūrū wa Jerubu-Baali, nake Zebuli githī tiwe mūnini wake? Tungatīrai andū a Hamoru, ithe wa Shekemu! Tūgūgītungatīra Abimeleku nīkī?

²⁹ Naarī korwo andū aya me rungu rwa wathani wakwa! Hīndī īyo niī no ndīmweherie. No njīīre Abimeleku atīrī, ‘Ita ita rīaku rīothe!’”

³⁰ Rīrīa Zebuli ūcio mwathi wa itūūra aiguire ūrīa Gaali mūrū wa Ebedi oigīte-rī, akīrakario nī ūhoro ūcio mūno. ³¹ Agītūmīra Abimeleku andū na hitho, akīmwīra atīrī, “Gaali mūrū wa Ebedi na ariū a ithe nīmokīte gūkū Shekemu, na nīmararahūra andū a itūūra magūukīrīre. ³² Nī ūndū wa ūguo-rī, ūtukū wakinya wee na andū aku mūuke mūmoohie mīgūnda-inī. ³³ Rūciinī tene rīūa rīkīratha-rī, ūthīi ūtharīkīre itūūra inene. Na rīrīa Gaali na andū ake marīumīra magūtharīkīre-rī, īka ūrīa wothe guoko gwaku kūngīhota gwīka.”

³⁴ Nī ūndū ūcio Abimeleku marī hamwe na mbūtū ciake ciothe cia ita makīumagara ūtukū, makīhītha gūkuhī na Shekemu marī ikundi inya. ³⁵ Nake Gaali mūrū wa Ebedi nīoimagarīte akarūgama itoonyero-inī rīa kīhingo

gīa itūūra inene, o hīndī īyo Abimeleku na thigari ciake moimagīra kūrīa meeħithīte.

³⁶ Rīrīa Gaali aamoonire-řī, akiīra Zebuli atīrī, “Ta rora, harī na andū maroka maikūrūkīte kūma irīma igūrū!”

Nake Zebuli agīcookia atīrī, “Wee ūroona ciīruru cia irīma taarī andū.”

³⁷ No Gaali akīaria rīngī, akiuga atīrī: “Ta rora wone andū maroka maikūrūkīte moimīte gatagatī ka būrūri, na mbūtū irīa īngī yükīte yumīte na mwena wa mūtī wa mūragūri.”

³⁸ Ningī Zebuli akīmwīra atīrī, “Mwīgaatho waku ūkīrī ha rīu, wee woigire atīrī, ‘Abimeleku nūū atī nīguo at-wathe?’ Githī andū aya ti o wanyūrūririe. Umagara ūkarūe nao!”

³⁹ Nī ūndū ūcio Gaali agītongoria atūūri a Shekemu makīhūūrana na Abimeleku. ⁴⁰ Abimeleku akīmūteng’eria, nao andū aingī makīgūa magurarītio makīūra kūu guothe o nginya itoonyero-inī rīa kīhingo. ⁴¹ Abimeleku agītūūra Aruma, nake Zebuli akīrutūrūra Gaali hamwe na ariū a ithe kuuma Shekemu.

⁴² Mūthenya ūyū ūngī andū a Shekemu magīthīi mīgūnda-inī, nake Abimeleku akīmenyithio ūhoro ūcio.

⁴³ Nī ūndū ūcio akīoya andū ake, akīmagayania ikundi ithatū, akīmaiga moherie andū mīgūnda-inī. Hīndī irīa onire andū acio magīuka moimīte itūūra-inī rīrīa inene, agīukīra amatharīkīre. ⁴⁴ Abimeleku na ikundi iria aarī nacio makīguthūka mbere nginya hau itoonyero-inī rīa kīhingo gīa itūūra inene, nacio ikundi icio ingī igīrī ikīguthūkīra arīa maarī mīgūnda-inī, ikīmooraga.

⁴⁵ Abimeleku akīhūūrana na itūūra rīu inene mūthenya wothe nginya akīritaha na akīūraga andū a rīo othe. Ningī akīananga itūūra rīu inene, na akīriitīrīria cumbī.

⁴⁶ Rīrīia maiguire ūhoro ūcio, andū arīa maatūūraga mūthiringo-inī wa Shekemu magītoonya kīhitho-inī kīa hinya kīa hekarū ya Eli-Berithu. ⁴⁷ Rīrīia Abimeleku aiguire atī nīmacookanīriire kuo-rī, ⁴⁸ we na andū ake othe makīambata Kīrima-inī gīa Zalimuna. Akīoya ithanwa, agītema honge, na agīciigīrīra ciande. Agīatha andū arīa maarī nake, akīmeera atīrī, “Narua! īkai ūguo muona ndeka!” ⁴⁹ Nī ūndū ūcio andū acio othe magītema honge, na makīrūmīrīra Abimeleku. Magīciūmba hība kūnyiitana na kīhitho kīu kīa hinya magīcigwatia mwaki andū marī thīinī. Nī ūndū ūcio andū acio othe maarī thīinī wa mūthiringo ūcio wa Shekemu, ta andū 1,000, arūme na andū-a-nja, o nao magīkua.

⁵⁰ Abimeleku agīthī itūura rīa Thebezu, akīrīrigiicīria na akīrītunyana. ⁵¹ No rīrī, thīinī wa itūura rīu inene nī kwarī na mūthiringo mūrūmu kūrīa arūme othe na andū-a-nja, na andū othe a itūura rīu inene, moorīire. Makīihingīra thīinī, na makīhaica mūthiringo igūrū. ⁵² Abimeleku agīthī mūthiringo-inī ūcio, akīuhithūkīra. No rīrīia akuhīrīirie itoonyero rīa mūthiringo nīguo aūgwatie mwaki-rī, ⁵³ mūtumia ūmwe akīmūgūithīria ihiga rīa gīthīi mūtwe, rīkīmūhehenja mūtwe.

⁵⁴ Nake agīita mūkuui wake wa indo cia mbaara na ihenya, akīmwīra atīrī, “Comora rūhiū rwaku rwa njora ūnjūrage, nīgeetha matikoigage atīrī, ‘Ooragirwo nī mūndū-wa-nja.’” Nī ūndū ūcio ndungata yake īkīmūtheeca, agīkua. ⁵⁵ Hīndī īrīia andū a Isiraeli moonire atī Abimeleku nīakuīte-rī, makīiinūkīra.

⁵⁶ Ūguo nīguo Ngai aarīhirie Abimeleku nī ūndū wa waganu ūrīa ekīte ithe, wa kūrīaga ariū-a-ithe mīrongo mūgwanja. ⁵⁷ Ningī Ngai akīrīhia andū a Shekemu nī ūndū wa waganu wao wothe. Kīrumi kīa Jothamu mūrū wa Jerubu-Baali gīkīmacookerera.

Tola

¹ Thuutha wa Abimeleku, mündū wa mühīrīga wa Isakaru wetagwo Tola mürū wa Pua, mürū wa Dodo, akīarahūka ahonokie Israeli. Nake agītūra Shamiru, kūu bürūri ūrīa ūrī irīma wa Efraimu. ² Agītiirīrīra Israeli mīaka mīrongo iīrī na ītatū; agīcooka agīkua, na agīthikwo kūu Shamiru.

Jairu

³ Nake Tola akīrūmīrīrwo nī Jairu wa kuuma Gileadi, ūrīa watiirīrīre Israeli mīaka mīrongo iīrī na iīrī. ⁴ Jairu aarī na ariū mīrongo ītatū arīa mathiīaga mahaicīte ndigiri mīrongo ītatū. Maathaga matūura mīrongo ītatū kūu Gileadi, marīa nginya ūmūthī metagwo Havothu-Jairu. ⁵ Jairu akua aathikirwo kūu Kamonu.

Jefitha

⁶ O rīngī andū a Israeli nīmekire maūndū mooru maitho-inī ma Jehova. Magīitungatīra Mabaali na Maashitorethu, na ngai cia Aramu, na ngai cia Sidoni, na ngai cia Moabi, na ngai cia Aamoni, o na ngai cia Afilisti.* Na tondū andū a Israeli nīmatiganīrie Jehova na matiacookire kūmūtungatīra-rī, ⁷ akīrakario nīo. Akīmaneana moko-inī ma Afilisti na moko-inī ma Aamoni, ⁸ arīa maamanyariirire na makīmahinyīrīria mwaka-inī ūcio. Nao makīhinyīrīria andū a Israeli othe arīa maarī mwena wa irathīro wa Rūūi rwa Jorodani kūu Gileadi, bürūri wa Aamori, mīaka ikūmi na īnana. ⁹ Ningī Aamoni makīringa Rūūi rwa Jorodani nīguo makarūe na andū a Juda, na andū a Benjamini, o na nyūmba ya

* 10:6 Ngai cia Aramu ciarī Hadadi (kana Baali), Motu, Anathi, na Rimon; ngai irīa nene ya andū a Moabi yarī Kemoshu, nayo ya andū a Amoni yarī Moleku.

Efiraimu; nakuo Israeli gūkīgīa na kīnyariirīko kīnene. ¹⁰ Ningī andū a Israeli magīkaīra Jehova makīmwīra atīrī, “Nītwīhītie, tūgatiganīria Ngai witū, tūgatungatīra Mabaali.”

¹¹ Jehova akīmacookeria atīrī, “Hīndī ūrīa andū a Misiri na Aamori, na Aamoni, na Afilisti, ¹² na Asidoni, na Aamaleki, o na Amaoni maamūhinyīrīrie na mūkīngāira ndīmūteithie-rī, githī ndiamūhonokirie kuuma moko-inī mao? ¹³ No inyuī nīmwandiganīrie na mūgītungatīra ngai ingī, tondū ūcio ndigacooka kūmūhonokia o na rī. ¹⁴ Thiīi mūgakaīre ngai icio mwīthuuriire. Nīmūhonokagie hīndī ūrīa mūranyamarīka!”

¹⁵ No andū a Israeli makīrīra Jehova atīrī, “Nītwīhītie. Ika na ithuī o ta ūrīa ūkuona kwagīrīire, no rīrī, twagūthaitha ūtūhonokie rīu.” ¹⁶ Hīndī ūyo magīkīeheria ngai icio cia kūngī gatagatī-inī kao, na magītungatīra Jehova. Nake ndangīakirīrīrie rīngī kuona Israeli makīnyariirīka.

¹⁷ Rīrīa Aamoni meerirwo moe indo cia mbaara na makīamba hema ciao kū Gileadi-rī, andū a Israeli makīngana na makīamba hema ciao kū Mizipa. ¹⁸ Atongoria a andū a Gileadi makīrīra atīrī, “Mūndū ūrīa ūkwambīrīria kūrūa na Aamoni-rī, ūcio nīwe ūgūtuīka mūnene wa andū arīa matūrūga Gileadi.”

11

¹ Na rīrī, Jefitha aarī Mūgileadi warī njamba yarī hinya. Nake ithe wa Jefitha eetagwo Gileadi, na nyina aarī mūmaraya. ² Mūtumia wa Gileadi o nake akīmūciarīra aanake, na rīrīa maagimarire makīngata Jefitha. Nao makiuga atīrī, “Wee ndūkagaya igai thīinī wa nyūmba iitū, tondū ūrī wa mūtumia ūngī.” ³ Nī ūndū ūcio Jefitha akīrīra ariū a ithe, agīthīi gūtūūra būrūri wa Tobu,

kūrīa gīkundi kīa andū matarī kīene kīamūrigiicīrie na gīkīmūrūmīrīra.

⁴ Thuutha wa ihinda inini, hīndī īrīa Aamoni maa-haariirie mbaara na Isiraeli, ⁵ athuuri a Gileadi magīthīi kūgīira Jefitha kuuma būrūri wa Tobi. ⁶ Nao makīmwīra atīrī, “Üka, ütuīke mūnene witū wa ita, nīgeetha tūhūrane na Aamoni.”

⁷ Jefitha akīmeera atīrī, “Githī mūtiathūrīre mūkīnyingata kuuma nyūmba ya baba? Nī kīi kīratūma mūūke kūrī niī rīu mūrī na thīina?”

⁸ Athuuri a Gileadi makīmwīra atīrī, “O na kūrī ūguo, nītwagūcookerera; twarana na ithuī tūkahūrane na Aamoni, na nīugūtuīka mūnene witū wa gwathaga andū othe arīa matūrāga Gileadi.”

⁹ Jefitha akīmooria atīrī, “Mūngīnjookia ngahūrane na Aamoni nake Jehova amaneane kūrī niī-rī, ti-itherū niī nīngatuīka mūnene wanyu?”

¹⁰ Athuuri acio a Gileadi makīmūcookeria atīrī, “Jehova nīwe mūira witū; nītūgwīka o ta ūrīa ūkuuga.” ¹¹ Nī ūndū ūcio Jefitha agīthīi hamwe na athuuri a Gileadi, na andū acio makīmūtua mūnene na mwathi wao. Nake agīcookeria ciugo ciate ciothe mbere ya Jehova o kūu Mizipa.

¹² Ningī Jefitha agītūmana kūrī mūthamaki wa Aamoni na kīuria gīkī: “Nī ūhoro ūrīkū ūrī naguo na ithuī nīgeetha ūtharīkīre būrūri witū?”

¹³ Mūthamaki wa Aamoni agīcookeria andū a Jefitha atīrī, “Hīndī īrīa Isiraeli maambatire kuuma Misiri, nī-mooire būrūri wakwa kuuma Arinoni nginya Jaboku, o na nginya Jorodani. Rīu njookeriai būrūri ūcio na thayū.”

¹⁴ Nake Jefitha agītūma andū rīngī kūrī mūthamaki wa Aamoni, ¹⁵ akiuga atīrī:

“Üü nīguo Jefitha oiga: Israeli ndooire bürūri wa Moabi kana bürūri wa Aamoni. ¹⁶ No rīrīa maambatire makiuma Misiri, Israeli maatuīkanīirie werū-inī nginya Iria Itune, magīkinya Kadeshi. ¹⁷ Ningī Israeli agītūma andū kūrī mūthamaki wa Edomu, makamwīre atīrī, ‘Twītikīrie tūtuīkanīrie bürūri-inī waku,’ no mūthamaki wa Edomu ndaigana gūthikīrīria. Ningī magītūmana kūrī mūthamaki wa Moabi, nake akīrega. Nī ündū ūcio Israeli magīkara kūu Kadeshi.

¹⁸ “Magīcooka magītūkanīria werū-inī, magīthiūrūka bürūri wa Edomu na Moabi, makīgerera mwena wa irathīro wa bürūri wa Moabi, na makīamba hema ciao mūrīmo ürīa ūngī wa Arinoni. Nao matiatoonyire bürūri wa Moabi, nīgūkorwo Rūūi rwa Arinoni nīruo rwarī mūhaka wakuo.

¹⁹ “Ningī Israeli agītūma andū kūrī Sihoni mūthamaki wa Aamori, ūrīa waathanaga Heshiboni, makīmwīra atīrī, ‘Twītikīrie tūhītūkīre bürūri-inī waku tūthīi bürūri witū.’ ²⁰ Na rīrī, Sihoni ndaigana kwīhoka Israeli mahītūkīre bürūri wake. Akīungania ita rīake rīothe na akīamba hema kūu Jahazu, na akīhūūrana na Israeli.

²¹ “Nake Jehova, Ngai wa Israeli, akīneana Sihoni na andū ake othe moko-inī ma Israeli, makīmāhoota. Israeli makīyoera bürūri wothe wa Aamori arīa maatūūraga bürūri ūcio, ²² magītunyana guothe kuuma Arinoni nginya Jaboku, na kuuma werū-inī nginya Jorodani.

²³ “Na rīrī, kuona atī Jehova, Ngai wa Israeli nīwe ūngatīte Aamori akameheria mbere ya andū ake Israeli-rī, wee ūkīrī na kīhootho kīrīkū gīa kūwīgwatīra?

²⁴ Kaī ūtangīoya kīrīa Kemoshu ngai yaku īkūheete? Ithūi na ithūi twīgwatīre kīrīa gīothe Jehova Ngai witū atūheete. ²⁵ Anga wee nīkīrīte Balaki mūrū wa Ziporu,

mūthamaki wa Moabi? Nī kūrī hīndī arī ahaarana na Israeli kana akīrūa nao? ²⁶ Handū ha mīaka magana matatū Israeli matūürīte kūu Heshiboni, na Aroeri, na matūūra marīa mothe magūthiürürükīirie, na matūūra mothe marīa marī hūgūrūrū-inī cia Arinoni. Nī kīi kīagiririe ūmeyoere rīngī hīndī īyo? ²⁷ Niī ndikūhītiirie, no wee nīūranjika ūūru nī ūndū wa kūndehera mbaara. Reke Jehova, ūrīa mūtuithania, atuithanie ciira ūyū ūmūthī gatagatī ka andū a Israeli na Aamoni.”

²⁸ O na kūrī ūguo, mūthamaki wa Amoni ndaigana kūrūmbūya ndūmīrīri īyo aatūmīirwo nī Jefitha.

²⁹ Hīndī īyo Roho wa Jehova agīuka igūrū rīa Jefitha. Akīringa Gileadi na Manase, akihitūkīra Mizipa ya Gileadi, na kuuma kūu agīthīi gūkora Aamoni. ³⁰ Nake Jefitha akīrhīta mwīhītwa mbere ya Jehova, akiuga atīrī, “Ūngīneana Aamoni moko-nī makwa-rī, ³¹ o kīrīa gīkoima nja na mūrango wa nyūmba yakwa kīndūnge rīrīa ngaa-cooka hootanīte kuuma kūrī Aamoni, gīgaatuīka kīa Jehova, na nīngakīruta gītuīke igongona rīa njino.”

³² Nake Jefitha agīthīi kūhūūrana na Aamoni, nake Jehova akīmaneana moko-inī make. ³³ Agīthūkangia matūūra mīrongo ūrī kuuma Aroeri nginya gūkuhī na Minithu, o nginya Abeli-Karamimu. Ūguo nīguo Israeli maatooririe Aamoni.

³⁴ Hīndī ūrī Jefitha aacookire gwake mūciī kūu Miziparī, nūu wagīükire kūmūtūnga tiga mwarī, akīmūinagīra na akīhūūraga tūhembe! Nake aarī mwana wa mūmwe. Tiga o we wiki, Jefitha ndaarī na kahīi kana kairītu. ³⁵ Rīrīa aamuonire-rī, agītembūranga nguo ciake agīkaya, akiuga atīrī, “Ūū! Mwarī wakwa! Nīwandua mūndū mūthīīnīku na mūnyamarīku nī ūndū nīndīhītīte mwīhītwa harī Jehova ūrīa itangīaga kūhingia.”

³⁶ Nake akīmūcookeria atīrī, “Baba, wee nīweehītire mwīhītwa kūrī Jehova. Njīka o ta ūrīa weranīire, kuona atī Jehova nīakūrīhīria harī Aamoni thū ciaku.” ³⁷ Ningī akiuga atīrī, “No nīngūkūūria ūnjītīkīrie ūndū ūyū ūmwe: Ūuhe mīeri iīrī ngacangacange irīma-inī na ndīre hamwe na arata akwa, tondū ndikaahika.”

³⁸ Akīmwīra atīrī, “No ūthīi.” Akīmwītīkīria athīi mīeri iīrī. We marī na airītu acio angī magīthīi irīma-inī, makīrīranīra tondū ndarī hīndī angīkaahika. ³⁹ Thuutha wa mīeri īyo iīrī, agīcooka kūrī ithe, nake akīmwīka o ta ūrīa eehītīte. Nake aarī mūirītu gathirange.

Kuumanagia na ūndū ūcio, ūgītuīka mūtugo wa andū a Israeli, ⁴⁰ atī o mwaka airītu a Israeli mathiiage nja mīthenya īna kūririkana mwarī wa Jefitha ūcio Mūgileadi.

12

Jefitha na Efiraimu

¹ Na rīrī, andū a Efiraimu magīcookanīrīria ikundi ciao cia ita, na makīringa mūrīmo wa Zafoni makīra Jefitha atīrī, “Wathiire kūhūūrana na Aamoni na ndwatwītire tūthīi nawe nīkī? Tūgūgūcina hamwe na nyūmba yaku.”

² Jefitha akīmacookeria atīrī, “Nīi na andū akwa tūraī na kīgiano kīnene na Aamoni, na o na gūtuīka nīndetanire, inyuī mūtiahonokirie kuuma moko-inī mao. ³ Rīrīa ndonire atī mūtindeithia-rī, ngītwarīrīra ūgwati-inī wa gīkuū, ngīringa mūrīmo ūrīa ūngī ngahūūrane na Aamoni, nake Jehova akīhotanīra kūrī o. Rīu-rī, mūgīukīte ūmūthī kūhūūrana na nīi nīkī?”

⁴ Jefitha agīcookanīrīria andū a Gileadi, makīhūūrana na andū a Efiraimu. Nao andū a Gileadi makīmahūūra mūno tondū andū a Efiraimu nīmoigīte atīrī, “Inyuī Agileadi aya nī kūura mworire kuuma kūrī Efiraimu na Manase.” ⁵ Nao Agileadi makīngwatīra mariūko ma Rūūi rwa Jorodani marīa maaringīrīire kūu Efiraimu, na rīrīa

rīothe mündū wa Efiraimu ūrīa watigaire oiga atīrī, “Reke ninge mūrimo ūrīa ūngī,” Nao andū a Gileadi makamūuria atīrī, “Wee ūrī Mūefiraimu?” Nake angīacookirie oige, “Aca,”⁶ makamwīra atīrī, “Nī wega, kiuge, ‘Shibolethu.’” Nake angīoigire, “Sibolethu,” tondū ndangīahotire kūgweta kiugo kīu wega, makamūnyiita na makamūūragīra kūu mariūko-inī ma Rūūrī rwa Jorodani. Aefiraimu 42,000 makīūragwo ihinda-inī rīu.

⁷ Jefitha agītiirīra Israeli mīaka ītandatū. Jefitha ūcio Mūgileadi agīcooka agīkua, na agīthikwo itūūra-inī rīmwē rīa kūu Gileadi.

Ibizani, na Eloni, na Abidoni

⁸ Thuutha wake, Ibizani wa kūu Bethilehemu agītiirīra Israeli. ⁹ Nake aarī na aanake mīrongo ītatū na airītu mīrongo ītatū. Akīheana airītu ake mahikio nī arīa maarī nja ya mūhīrīga wake, nao aanake ake akīmarehere airītu mīrongo ītatū kuuma nja ya mūhīrīga wake matuīke atumia ao. Ibizani agītiirīra Israeli mīaka mūgwanja. ¹⁰ Ibizani agīcooka agīkua, na agīthikwo kūu Bethilehemu.

¹¹ Thuutha wake, Eloni ūrīa Müzebuluni agītiirīra Israeli mīaka ikūmi. ¹² Eloni agīcooka agīkua, na agīthikwo kūu Aijaloni būrūri-inī wa Zebuluni.

¹³ Thuutha wake, Abidoni mūrū wa Hileli, kuuma Pirathoni, agītiirīra Israeli. ¹⁴ Nake aarī na aanake mīrongo īna na ciana ciao mīrongo ītatū, nao maakuugwo nī ndigiri mīrongo mūgwanja. Agītiirīra Israeli mīaka īnana. ¹⁵ Abidoni mūrū wa Hileli agīcooka agīkua, agīthikwo Pirathoni kūu Efiraimu, būrūri ūrī ūrī irīma wa Aamaleki.

¹ O rīngī andū a Israeli magīka maündū mooru maithoinī ma Jehova, na nī ūndū wa ūguo Jehova akīmaneana moko-inī ma Afilisti handū ha miaka mīrongo īna.

² Mündū ūmwe warī wa Zora, wetagwo Manoa kuma mūhīrīga wa Adani, aarī na mūtumia warī thaata watūürīte atarī na mwana. ³ Mūraika wa Jehova akīmuumūrīra, akīmwīra atīrī, “Ūrī thaata na ndūrī mwana, no nīukūgīa nda ūciare kahīi. ⁴ Na rīrī, wīmenyerere ndūkananyue ndibei kana kīndū o gīothe kīgagatu, na ndūkanarīe kīndū o gīothe kīrī thaahu, ⁵ tondū wee nīukūgīa nda na ūciare kahīi. Gūtīrī kanyūi gakaahūthīrwo mūtwe-inī wake, nī ūndū kahīi kau gagaatuūka Mūnaziri wamūrīrwo Ngai kuuma gūciarwo, na nīakambīrīria kūhonokia Israeli kuuma moko-inī ma Afilisti.”

⁶ Hīndī īyo mūtumia ūcio agīthīi kūrī mūthuuriwe, akīmwīra atīrī, “Mündū wa Ngai nīokire kūrī nīi. Ekuonekaga ahaana ta mūraika wa Ngai wa gwītigīrwo mūno. Ndinamūuria kūrīa oimīte, nake ndananjīrīra rītwa rīake. ⁷ No nīanjīrīre atīrī, ‘Nīukūgīa nda na ūciare kahīi. Nī ūndū wa ūguo, ndūkanyue ndibei kana kīndū kīgagatu, o na ndūkarie kīndū o gīothe kīrī thaahu, tondū kahīi kau gagaakorwo karī Mūnaziri wa Ngai kuuma gūciarwo nginya mūthenya wako wa gūkua.’”

⁸ Hīndī īyo Manoa akīhooya Jehova: “Mwathanī nīndagūthaitha, reke mündū ūcio wa Ngai ūgūtūmīte kūrī ithūi oke rīngī nīguo atūrute ūrīa tūkūrera kahīi karīa gagaaciarwo.”

⁹ Ngai akiigua Manoa, na mūraika wa Ngai agīūka rīngī kūrī mūtumia rīrīa aarī mūgūnda-inī; no mūthuuriwe Manoa ndaarī hamwe nake. ¹⁰ Nake mūtumia akīhiūha gūthīi kwīra mūthuuriwe, “Mündū ūrīa wanyumīrīre mūthenya ūrīa ūngī-rī, arī haha!”

¹¹ Manoa agīükīra, akīrūmīrīra mūtumia wake. Rīrīa aakinyire harī mündū ūcio-rī, akīmūūria atīrī, “We nīwe waririe na mūtumia wakwa?”

Nake akiuga atīrī, “lī, nī niī.”

¹² Nī ūndū ūcio Manoa akīmūūria atīrī, “Hīndī ūrīa ciugo ciaku ikaahinga-rī, watho wa mūtūūrīre wa kahī gaka na wīra wako ūgaakorwo ūrī ūrkū?”

¹³ Mūraika wa Jehova agīcoockia atīrī, “Mūtumia waku no nginya eke ūrīa wothe ndīmwīrīte. ¹⁴ Ndakarē kīndū o gīothe kiumīte mūthabibū-inī, kana anyue ndibei o yothe, kana kīndū kīngī gīa kūnyua kīgagatu kana arīe kīndū o gīothe kīrī thaahu. No nginya eke maūndū mothe marīa niī ndīmwāthīte.”

¹⁵ Manoa akīira mūraika wa Jehova atīrī, “No twende ūikare nginya tūgūthīnjīre koori.”

¹⁶ Mūraika wa Jehova agīcoockia atīrī, “O na wan-giria thiī, ndikūrīa irio ciaku. No wahaarīria igong-onā rīa njino-rī, rīu rīrutīre Jehova.” (Manoa ndaigana gūkūūrana atī ūcio aarī mūraika wa Jehova.)

¹⁷ Nake Manoa agītuūria ūhoro kuuma kūrī mūraika wa Jehova akīmūūria atīrī, “Wee wītagwo atīa, nīguo tūgaagūtīa hīndī ūrīa kiugo gīgaku gīgaatuūka kīa ma?”

¹⁸ Nake agīcoockia atīrī, “Nī kīi gīgūtūma ūnjūūrie rītwa rīakwa? Ndūngīhota kūrīmenya, nī rīa magegania.” ¹⁹ Hīndī ūyo Manoa akīoya koori hamwe na mūtu wa igongona, agīcirutīra Jehova igūrū rīa ihiga. Nake Jehova agīka ūndū wa magegania o Manoa na mūtumia wake meroreire: ²⁰ O rūrīrīmbī rūkīrīrīmbūkaga kuuma kīgongona-inī rūrōrete igūrū-rī, mūraika wa Jehova akīambatīra rūrīrīmbī-inī rūu. Nake Manoa na mūtumia wake mona ūguo, makīgūithia magīturumithia mothiū mao thī. ²¹ Rīrīa mūraika ūcio wa Jehova aagire gūcooka

kwīyonithania kūrī Manoa na mūtumia wake, Manoa akīmenya atī ūcio aarī mūraika wa Jehova.

²² Akiīra mūtumia wake atīrī, “Ithuī rīu no tūgūkua, tondū nītuonete Ngai!”

²³ No mūtumia wake akīmūcookeria atīrī, “Korwo Jehova nīegūtuite gūtūūraga-rī, ndangītikīrire igongona rīa njino na igongona rīa mūtu kuuma moko-inī maitū, o na kana atuonie maūndū maya mothe kana gūtwīra ūguo aatwīra rīu.”

²⁴ Mūtumia ūcio agīciara kahīi na agīgatua Samusoni. Gagīkūra, nake Jehova agīkarathima, ²⁵ nake Roho wa Jehova akīambīrīria gūkaarahūra o hīndī ūyo kaarī kūu Mahane-Dani, gatagatī ga Zora na Eshitaoli.

14

Ūhiki wa Samusoni

¹ Na rīrī, Samusoni agīkūrūka agīthīi Timina,* na kūu akīona mūrītu Müfilisti. ² Acooka mūciī, akiīra ithe na nyina atīrī, “Nīnyonete mūndū-wa-nja Müfilisti kūu Timina; rīu-rī, ngūrīrai we atuīke mūtumia wakwa.”

³ Ithe na nyina makīmūcookeria atīrī, “Kaī gūtarī mūndū-wa-nja ūngītikīrika gatagatī-inī ka andū a mūhīrīga wanyu o na kana gatagatī-inī ka andū aitū othe? No nginya ūthīi kwa Afilisti acio mataruaga ūgīire mūtumia kuo”?

No Samusoni akiīra ithe atīrī, “Ngūrīra ūcio. Ūcio nowe ūnjagīrīire.” ⁴ (Aciari ake matiamenyaga atī ūndū ūcio woimīte kūrī Jehova, ūrīa wacaragia handū ha kūrutia Afilisti amokīrīre, nī ūndū hīndī ūyo Afilisti nīo maathaga Israeli.) ⁵ Samusoni agīkūrūka Timina marī hamwe na ithe na nyina. Na rīrīa makuhīrīirie mīgūnda ya

* ^{14:1} Timina rīarī itūūra thīnī wa Dani (Josh 19:43); Afilisti nīo maikaraga kuo gūtanatunyanwo nī andū a Israeli.

mīthabibū ya Timina-rī, o rīmwe kīana kīa mūrūūthi[†] gīgūka na kūrī we kīmūraramīire. ⁶ Roho wa Jēhōva agīuka igūrū rīake na hinya nginya agītarūranga mūrūūthi ūcio na moko matheri o ta ūrīa angītarūranga koori. No ndaigana kwīra ithe o na kana nyina ūrīa ekīte. ⁷ Nake agīcooka agīkūrūka makīaranīria na mūndū-wanja ūcio, na akīmwenda.

⁸ Thuutha ūcio, rīrīa aacookaga akamūhikie-rī, agīerūra oone kīimba kīa mūrūūthi ūcio. Thīnī wakīo haarī na mūrumbī wa njūkī na ūukī, ⁹ ūrīa aatahire na hī, agīthīi akīrīīaga. Na rīrīa aakinyīrire aciari ake, akīmagaīra ūukī ūcio o nao makīrīa. Nowe ndaigana kūmeera atī aarutīte ūukī ūcio kīimba-inī kīa mūrūūthi.

¹⁰ Na rīrī, ithe agīkūrūka akoone mūndū-wa-nja ūcio. Nake Samusoni akīrugithia iruga kūu, o ta ūrīa warī mūtugo wa ahikania. ¹¹ Na rīrīa andū maamuonire, makīmūhe aanake mīrongo ītatū maikare nake.

¹² Samusoni akīmeera atīrī, “Rekei ndīmūgwatie ndaī, muona mwamītaūra mīthenya-inī īno mūgwanja ya iruga-rī, nīngamūhe nguo cia gatani mīrongo ītatū na nguo cia kūgarūrīra mīrongo ītatū. ¹³ Mwaremwo nī kūmītaūra-rī, no nginya mūuhe nguo cia gatani mīrongo ītatū, na nguo cia kūgarūrīra mīrongo ītatū.”

Nao makīmwīra atīrī, “Ta gītūgwatie ndaī īyo yaku, tūmīigue.”

¹⁴ Nake akīmeera atīrī,
“Kuuma nyamū ndīani, gūkiuma kīndū kīngīrīio;
kuuma kūrī nyamū īrī hinya, gūkiuma kīndū kīrī mūrīo.”
Na handū ha mīthenya ītatū, matiahotete kūmītaūra.

[†] 14:5 Ihinda rīrī nī gwakoragwo na mīrūūthi miīngī mwena wa gūthini wa Palestina.

¹⁵ Naguo mūthenya wa īna wakinya, makīra mūtumia wa Samusoni atīrī, “Heenereria mūthuuriguo nīguo atūtaūrīre ndaī īyo, kana tūgūcine wee na nyūmba ya thoguo nginya mūkue. Anga mūtwītīte gūkū nīguo mūtūtunye indo ciitū?”

¹⁶ Nake mūtumia wa Samusoni akīgūithia harī we, akīrīraga akiugaga atīrī, “Wee nīūthūire! Wee ndūnyendete o na atīa. Ügwatītie andū aitū ndaī, na nīūregete kūndaūrīra ndaī īyo.”

Nake akīmūcookeria atīrī, “O na baba na maitū ndimataūrīre, wee-rī, ngūgīgūtaūrīra nīkī?” ¹⁷ Akīrīra mīthenya īyo yothe mūgwanja ya iruga rīu, na mūthenya wa mūgwanja Samusoni akīmumbūrīra, nī ūndū wa ūrīa aikarire akīmūringagīrīria. Nake mūtumia ūcio agīcooka agītaarīria andū ao ndaī īyo.

¹⁸ Riūa rītanathūa mūthenya ūcio wa mūgwanja, andū a itūūra rīu makīmūūria atīrī,
“Nī kī kīrī mūrīo gūkīra ūūkī?

Nī kī kīrī hinya gūkīra mūrūūthi?”

Nake Samusoni akīmeera atīrī,
“Korwo mūtinarīma na moori yakwa-rī,
mūtingīahota gūtaūra ndaī yakwa.”

¹⁹ Nake Roho wa Jehova agīuka igūrū rīa Samusoni na hinya mūno. Nake agīkūrūka nginya Ashikeloni,‡ akīrīraga andū mīrongo ītatū akuo, akīmatunya indo ciao, na akīheana nguo ciao kūrī arīa maataūrīte ndaī īyo. Na akīambata agīthīi gwa ithe mūciī arakarīte mūno. ²⁰ Nake mūtumia ūcio wa Samusoni akīheanwo kūrī mūratawe ūrīa wamūrūūgamīrīre ūhiki-inī wake.

15

Samusoni Kwīrīhīria kūrī Afilisti

‡ ^{14:19} Ashikeloni rīarī itūūra rīa Afilisti.

¹ Thuutha ūcio, ihinda-inī rīa magetha ma ngano-rī, Samusoni akīoya koori na agīthiī gūceerera mūtumia wake.* Akiuga atīrī, “Ngūthiī ndoonye kanyūmba-inī ka mūtumia wakwa.” No ithe wa mūtumia ūcio akīmūgiria atoonye kuo.

² Ithe akīmwīra atīrī, “Niī ndaarī na ma atī nīwamūthūürire biū, ngīkīmūheana kūrī mūrataguo. Githī mwariī wa nyina ūrīa mūnini ndakīrī mūthaka kūrī we? Kīmuoe ithenya rīake.”

³ Samusoni akīmeera atīrī, “Rīu ndī na kīhooto gīa kwīrīhīria harī Afilisti; ti-itħerū nīngūmeka ūrū biū.”

⁴ Nī ūndū ūcio akiumagara, akīnyiita mbwe magana matatū, agīcīohithania mīting’oe igīrī igīrī. Agīcooka akīherera gīcinga harī o mīting’oe iyo ūrī ūrī, ⁵ akīgwatia icinga icio mwaki na akīrekereria mbwe icio ngano-inī ya Afilisti ūrīa yarī mīgūnda. Agīcīna itīa cia ngano ūrīa yarūgamītio mīgūnda na ngano ūrīa ītaarī ngethe, na agīcīna mīgūnda ya mīthabibū na ya mītamaiyū.

⁶ Rīrīa Afilisti mooririe atīrī, “Nūū wīkīte ūū?” Makīrwo atīrī, “Nī Samusoni, mūthoni-we wa mūndū ūrīa Mūtimina, tondū mūtumia wake nīaheirwo mūratawē.”

Nī ūndū ūcio Afilisti makīambata na magīcīna mūtumia ūcio o na ithe nginya magīku. ⁷ Nake Samusoni akīmeera atīrī, “Kuona atī nī ūguo mweka, ndikūmūtigithīria nginya ndīrīhīrie kūrī inyuū.” ⁸ Agīkīmatharīkīra na ūrū mūnene na akīūraga aingī ao. Agīcooka agīkūrūka na agīkīra ngurunga-inī ya ihiga rīa Etamu.

* 15:1 Kīhiko kīa mūthembā ūyū kīaheanagīrwo koori ka mbūri, na mūrītu aikaraga gwa ithe. Ithe wa mūrītu ndaaracagīrio, no nīarehagīrwo iheo ūrīa mūthuuri wa mūrītu wake oka gūceera.

⁹ Nao Afilisti makīambata na makīamba hema kūu Juda, makīaragana gūkuhi na Lehi. ¹⁰ Nao andū a Juda makīuria atīrī, “Mūukīte kūhūurana na ithuū nīkī?”

Nao magīcockia atīrī, “Tūukīte kūnyiita Samusoni, tūmwīke o ta ūria aatwīkire.”

¹¹ Hīndī īyo andū ngiri ithatū kuuma Juda magīkūrūka nginya ngurunga-inī ya ihiga rīa Etamu na makīra Samusoni atīrī, “Kaī wee ūtakūūranīte atī Afilisti nīo matwathaga? Nī atīa ūtwīkīte?”

Nake agīcockia atīrī, “Nīi ndīmekīte o ta ūria maanjīkire.”

¹² Nao makīmwīra atīrī, “Tūukīte gūkuoha tūkūneane kūrī Afilisti.”

Samusoni akiuga atīrī, “Mwīhītei atī ti inyuū mūkūnjūraga.”

¹³ Nao magīcockia atīrī, “Nītwetīkīra, ithuū no gūkuoha tūgūkuoha tūkūneane kūrī o. Ithuū tūtigūkūraga.” Nī ūndū ūcio makīmuoha na mīkanda īrī mīerū na makīmwambatia kuuma rwaro-inī rūu rwa ihiga. ¹⁴ Rīrīa aakuhīrīrie Lehi-rī, Afilisti acio magīuka na kūrī we makīanagīrīra. Roho wa Jehova agīuka igūrū rīake na hinya mūno. Mīkanda īrīa oo hetwo moko nayo īgītuīkanga o ta ūguta mūhiū, nayo mīhīndo īyo īkīgūa kuuma moko-inī make. ¹⁵ Akīona rūkambucu rwa ndigiri rūtaarī rūkūrū, akīrūhuria na akīraga andū ngiri īmwe.

¹⁶ Hīndī īyo Samusoni akiuga atīrī,
“Njūragīte andū na rūkambucu rwa ndigiri†
hība na hība.

Njūragīte andū ngiri īmwe
na rūkambucu rwa ndigiri.”

¹⁷ Rīrīa aarīkirie kwaria-rī, agīte rūkambucu rūu; naho handū hau hagītīwo Ramathu-Lehi.

† 15:16 Na Kīhibirania, kiugo ndigiri gītamūkagwo ta kiugo hība

¹⁸ Na tondū aarī mūnyootu mūno, agīkaīra Jehova, akiuga atīrī, “Nīūheete ndungata yaku ūhootani mūnene ūū. No nginya rīu ngue nī nyoota ngwe moko-inī ma andū aria mataruaga?” ¹⁹ Hīndī īyo Ngai agīthikūria irima kūu Lehi, rīkuma maaī. Rīrīa Samusoni aanyuire, agīcookererwo nī hinya na akīarahūka. Nī ūndū ūcio gīthima kū gīgītwo Eni-Hakore. Na kīrī o ho kūu Lehi.

²⁰ Samusoni aatiirīriire Israeli mīaka mīrongo iīrī matukū-inī ma Afilisti.

16

Samusoni na Delila

¹ Mūthenya ūmwe Samusoni nīathiire Gaza, akīona mūmaraya kuo. Agītoonya gwake nīguo akome nake.

² Andū a Gaza makīrwo atīrī, “Samusoni arī gūkū!” Nī ūndū ūcio magīthiūrūrukīria handū hau, makīraara muohetie ūtukū wothe kīhingo-inī gīa itūūra rīu inene. Nao matiigana kwehera ho ūtukū ūcio, nī ūndū moigīte atīrī, “Rūciinī gwakīa, nītūkaamūūraga.”

³ Nowe Samusoni aakomire kuo nginya ūtukū gatagatī. Agīcooka agīkīra akīnyiita mīrango ya kīhingo gīa itūūra rīu inene, hamwe na itugī ciayo cierī, agīcimunyanīria na igeria ciothe. Agīciigīrīra ciande, agīcitwara kīrīma-igūrū kīrīa kīng’etheire Hebironi.

⁴ Thuutha ūcio, nīagīre ūrata na mūndū-wa-nja kūu gītuamba-inī gīa Soreki na rīitwa rīake eetagwo Delila.

⁵ Nao aathani a Afilisti* magīthīi kūrī we, makīmwīra atīrī, “Rora kana wahota kūmūheenereria, akwīre hitho ya hinya ūcio wake mūnene, na ūrīa tūngīmūkīria hinya

* 16:5 Būrūri wa Afilisti warī wa ngwatanīro ya matūūra matano, namo matūūra macio maathagwo nī aathani atano.

nīguo tūmuohe, tūmūtoorie. O ūmwe witū nīagakūhe cekeri ngiri īmwe na igana rīmwe cia betha.[†]

⁶ Nī ūndū ūcio Delila akīra Samusoni atīrī, “Njīra hitho ya hinya waku mūnene, na ūrīa ūngīohwo na ūtoorio.”

⁷ Nake Samusoni akīmūcookeria atīrī, “Mūndū o na ūrīkū angīnjoha na nga mūgwanja cia mwogothano itarī nyūmithie-rī, niī ngwaga hinya nduīke o ta mūndū ūngī o wothe.”

⁸ Hīndī īyo aathani a Afilisti makīmūrehere nga mūgwanja iria itaarī nyūmithie, nake akīmuoha nacio. ⁹ Nao andū mehithīte thiīnī wa nyūmba-rī, akīmwīra atīrī, “Samusoni, ūrī mūkore nī Afilistil!” Nowe agītuanga nga icio na ūhūthū o ta ūrīa rūrigi rūtuīkaga rwahutia rūrīrīmbī rwa mwaki. Nī ūndū ūcio hitho ya hinya wake ndīamenyekire.

¹⁰ Nake Delila akīra Samusoni atīrī, “Nī ūndūtē mūndū mūkīgu; ūkaheenia. Ndagūthaitha njīra kīrīa ūngīohwo nakīo.”

¹¹ Nake akīmūcookeria atīrī, “Mūndū o na ūrīkū angīnjoha wega na mīhīndo mīerū itarī yahūthīrwo, nīngwaga hinya nduīke o ta mūndū ūngī o wothe.”

¹² Nī ūndū ūcio Delila akīoya mīhīndo mīerū na akīmuoha nayo. Hīndī īyo, andū mehithīte nyūmba thiīnī-rī, akīmwīra atīrī, “Samusoni, ūrī mūkore nī Afilistil!” Nowe agītuanga mīhīndo īyo kuuma moko-inī make o ta ūrīa angītuanga uthi.

¹³ Delila agīcooka akīra Samusoni atīrī, “Nginya rīu ūkoretwo ūkīndua mūndū mūkīgu, ūkaheenia. Njīra kīrīa ūngīohwo nakīo.”

Nake agīcooka akīra Samusoni atīrī, “Ūngīogotha makundo maya mūgwanja ma njuīrī ya mūtwe wakwa ndigi-inī, ūciigīrīre mūtambo-inī wa gūtuma taama na ūcirūmie na hīgī,

[†] 16:5 nī ta kilo 13

niī nīngwaga hinya nduīke o ta mündū ūngī o wothe.” Nī ūndū ūcio rīrīia aakomete-rī, Delila akīoya makundo mūgwanja ma njuīrī cia mütwe wake, agīciogothania na ndigi, ¹⁴ na agīcīrumia na hīgī.

Agīcooka akīmwīta o rīngī, akīmwīra atīrī, “Samusoni, ūrī mūkore nī Afilisti!” Nake Samusoni akīarahūka toro, na akīguucia hīgī īyo, o na mütambo ūrīa warī na ndigi.

¹⁵ Agīcooka akīmūuria atīrī, “Wahota atīa kuuga atī nīnūyendete, rīrīia ūtangīhoka? Rīrī nī riita rīa gatatū ūnduīte mündū mūkīgu, na ndūrī wanjīira hittho ya hinya ūcio waku mūnene.” ¹⁶ Nī ūndū wa ūrīa aamūgiaga na akamütindīrīra mūthenya o mūthenya, akīmūnogia o nginya hakuhī gūkua.

¹⁷ Nī ūndū ūcio Samusoni akīmwīra maūndū mothe. Akiuga atīrī, “Mūtwe ūyū wakwa ndūrī wenjwo nī ūndūrī, niī ndūire ndī Mūnaziri wamūrīirwo Ngai kuuma rīrīia ndaciārirwo. Ingēnjwo-rī, hinya wakwa no ūnjehererere, na njage hinya nduīke o ta mündū ūngī o wothe.”

¹⁸ Na rīrīia Delila aamenyire atī nīamwīra maūndū make mothe, agītūmanīra aathani a Afilisti akīmeera atīrī, “Cookai riita rīngī rīmwe, nī ūndū nīanjīrīte maūndū mothe.” Nī ūndū ūcio aathani acio a Afilisti magīcooka makuuīte betha na moko. ¹⁹ Nake Delila agītūma Samusoni akome ciero-inī ciake, agīta mündū ūmwe amwenje makundo mothe mūgwanja ma njuīrī yake, nao makīambīrīria kūmūtooria. Naguo hinya wake ūkīmuuma.

²⁰ Hīndī īyo akīmwīra atīrī, “Samusoni, ūrī mūkore nī Afilisti!”

Nake agīkīra kuuma toro, agīciiria atīrī, “Nīnguumma nja o ta tene na ndīribaribe, ndīnhohore.” No rīrī, ndaa-menyete atī Jehova nīamwehereire.

²¹ Hīndī īyo Afilisti makīmūnyiita na hinya, makīmūkūūra maitho na makīmūikūrkia Gaza.

Makīmuoha na mīnyororo ya gīcango, na makīmūiga athīage ngano arī kūu njeera. ²² No rīrī, njuīrī ya mūtwē wake īkīambīrīria gūkūra rīngī, thuutha wa kwenjwo.

Gīkuū gīa Samusoni

²³ Na rīrī, aathani a Afilisti makīñgana nīguo marutīre Dagoni ngai yao[‡] igongona inene na makūngūire, makiugaga atīrī, “Ngai iitū nīñeanīte Samusoni thū iitū, moko-inī maitū.”

²⁴ Rīrīa andū maamuonire, makīgooca ngai īyo yao makiugaga atīrī,
“Ngai iitū nīñeanīte thū iitū moko-inī maitū,
thū īrīa yathūkangirie būrūri witū na īkīūraga andū aitū aingī.”

²⁵ Na rīrīa ngoro ciao ciacanjamūkīte, makīanīrīra makīuga atīrī, “Rehei Samusoni nīguo oke atūkenie.” Nī ūndū ūcio makīruta Samusoni njeera, nake agīka maūndū ma mathekania.

Rīrīa maamūrūgamirie gatagatī-inī ga itugī-rī,
²⁶ Samusoni akīira ndungata īrīa yamūnyiitīte guoko atīrī, “Njiga harīa ingīhota kūhutia itugī iria inyiitīrīre hekarū, nigeetha ndītiiranie nacio.” ²⁷ Na rīrī, hekarū īyo yaiyūrīte arūme na andū-a-nja; na aathani othe a Afilisti maarī kuo, na nyūmba igūrū kwarī na arūme na andū-a-nja ta ngiri ithatū meroreire Samusoni agīka maūndū ma kūmakenia. ²⁸ Samusoni akīhooya Jehova, akiuga atīrī, “Wee Mwathani Jehova, ndirikana. Wee Ngai, ndagūthaitha ūnjikīre hinya o ihinda rīngī rīmwe, na ūreke ndīrīhīrie kūrī Afilisti na igūtha rīmwe nī ūndū wa maitho makwa meerī.” ²⁹ Hīndī īyo Samusoni akīnyiita itugī icio cierī cia gatagatī iria ciarūgamītie hekarū īyo. Agītiirania nacio, kīmwe agīkīnyiita na guoko gwake

[‡] 16:23 Dagoni nīyo yarī ngai nene ya Afilisti; Dagoni na Kīhibirania nī kuuga “ngano.”

kwa ūrīo na kīrīa kīngī na guoko gwake kwa ūmotho,
³⁰ Samusoni akiuga atīrī, “Reke ngue hamwe na Afilisti!” Agīcooka agīcitindika na hinya wake wothe, nayo hekarū īkīgwīra aathani acio hamwe na andū othe arīa maarī thīinī wayo. Nī ūndū ūcio akīuraga andū aingī agīkua gūkīra arīa ooragire arī muoyo.

³¹ Nao ariū a ithe na nyūmba yothe ya ithe magīkūrūka makamūgīre. Makīmūkuua makīmūinūkia na makīmūthika gatagatī ga Zora na Eshitaoli mbīrīra-inī ya ithe Manoa. Nake aatirīrīre Israeli mīaka mīrongo iīrī.

17

Mīhianano ya Mika

¹ Na rīrī, mūndū wetagwo Mika wa kuuma būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraimu ² akīira nyina atīrī, “Cekeri ngiri īmwe na igana rīmwe cia betha* iria cioirwo kuuma kūrī we, na iria ndaiguire ūkīrumanīra kīrumi-rī, nī niī ndī nacio; nī niī ndacioire.”

Nake nyina akiuga atīrī, “Mūrū wakwa, Jehova arokūrathima.”

³ Rīrīa aacookirie cekeri icio ngiri īmwe na igana rīmwe cia betha kūrī nyina-rī, nyina akiuga atīrī, “Nīi nīndamūrīra Jehova betha yakwa kūna nīgeetha mūrū wakwa athondeke mūhianano mūicūhie na mūhianano wa gūtwekio. Nīngūgūcookeria.”

⁴ Nī ūndū ūcio agīcookia betha ūyo kūrī nyina, nake nyina akīoya cekeri magana meerī cia betha† na agīcineana kūrī mūturi wa betha, ūrīa wacithondekire mūhianano wa gwacūhio na mūhianano wa gūtwekio. Nayo ikīigwo thīinī wa nyūmba ya Mika.

* 17:2 nī ta kilo 13 † 17:4 nī ta kilo igīrī na robo (2:25)

⁵ Na rīrī, mündū ūcio wetagwo Mika nī aarī na ihoo-ero, nake agīthondeka ebodi, na mīhianano īmwe ya gūtwekio na agītua mūriū ūmwe wake mūthīnjīri-ngai wake. ⁶ Matukū-inī macio Israeli gūtiarī mūthamaki; o mündū ekaga ūrīa oonaga kwagīrīre.

⁷ Mūlawii ūmwe mwanake kuuma itūūra rīa Bethilehemu ya Juda, watūūraga thīinī wa mūhīrīga wa Juda, ⁸ akiuma itūūra-inī rīu agīthīi gwetha kūndū kūngī gwa gūtūūra. Arī njīra-inī agīkora nyūmba ya Mika īrīa yarī būrūri-inī ūrīa wa irīma wa Efiraimu.

⁹ Mika akīmūūria atīrī, “Wee uumīte kū?”

Nake akīmūcookeria atīrī, “Nīf ndī Mūlawii kuuma Bethilehemu ya Juda, na ndīreetha kūndū gwa gūtūūra.”

¹⁰ Nake Mika akīmwīra atīrī, “Tūūrania na niī ūtuīke baba na mūthīnjīri-ngai wakwa, na nīndīrīkūheaga cekeri ikūmi cia betha[‡] o mwaka, na nguo ciaku cia kwīhumba na irio cia kūrīa.” ¹¹ Nī ūndū ūcio Mūlawii ūcio agītīkīra gūtūūrania hamwe nake, na mwanake ūcio agītuīka ta ūmwe wa ariū ake. ¹² Ningī Mika akīamūra Mūlawii ūcio, nake mwanake ūcio agītuīka mūthīnjīri-ngai wake na agītūūra gwake mūcīi. ¹³ Nake Mika akiuga atīrī, “Rīu nīndamenya atī Jehova nīekūnjīka wega, nīgūkorwo Mūlawii ūyū nīatuīkīte mūthīnjīri-ngai wakwa.”

18

Andū a Dani gūtūūra Laishi

¹ Na rīrī, matukū-inī macio Israeli gūtiarī na mūthamaki.

Na matukū-inī macio mūhīrīga wa Dani nīwacaragia kūndū kwao gwa gūtūūra, tondū matiegwatīire igai rīao gatagatī-inī ka mīhīrīga ya Israeli. ² Nī ūndū ūcio andū a Dani magīthura njamba cia ita ithano kuuma Zora na

[‡] 17:10 nī ta giramu 110

Eshitaoli ithiī igathigaane bürūri ūcio na ituīrie ūhoro. Andū a mūhīrīga wa Dani makīmeera atīrī, “Thiīi, mū-gatuīrie ūhoro wa bürūri ūcio.”

Andū acio magītoonya bürūri ūrīa ūrī irīma wa Efīraimu na magīkinya mūciī wa Mika kūrīa maararīrīre ūtukū ūcio. ³ Na rīrīa maakuhīrīirie nyūmba ya Mika, magīkūrana mūgambo wa mwanake ūcio Mūlawii; nī ūndū ūcio magītoonya kuo makīmūuria atīrī, “Nūū wakūrehire gūkū? Nī kī ūreka kūndū gūkū? Nī kī gītūmīte ūkorwo ūrī gūkū?”

⁴ Nake akīmeera ūrīa Mika aamwīkīire, akīmeera atīrī, “We nīanyandikīte na niī ndī mūthīnjīri-Ngai wake.”

⁵ Nao magīcooka makīmwīra atīrī, “Twagūthāitha ūtū-tuīrīrie ūhoro kūrī Ngai tūmenye kana rūgendo rwitū nīrūkūgaacīra.”

⁶ Nake mūthīnjīri-Ngai ūcio akīmacookeria atīrī, “Thiīi na thayū. Rūgendo rwanyu nī rwītīkīrīku nī Jehova.”

⁷ Nī ūndū ūcio andū acio atano makiuma kuo na magīkinya Laishi, kūrīa maakorire atī andū maatūrūraga na thayū matarī na ūgwati, o ta andū a Sidoni, mategwīkūua na mategwītīgīra. Na tondū bürūri wao ndwarī kīndū waagaga, maarī atongu. Ningī maatūrūraga kūraya na andū a Sidoni, na matiatarainie na mūndū o na ūrkū.

⁸ Na rīrīa maacockire Zora na Eshitaoli, ariū a ithe makīmooria atīrī, “Mūronire atīa?”

⁹ Magīcookia atīrī, “Ūkīrai tūthīi tūkamatharīkīre! Nī-tuonete atī bürūri ūcio nī mwega mūno. Anga gūtīrī ūndū mūgwīka? Mūtigatīthie gūthīi mūkaūtunyane.

¹⁰ Mwakinya kuo, nīmūgūkorerera andū mategwīkūua ūgwati o na ūrkū. Bürūri ūcio nī mūnene ūrīa Ngai aneanīte moko-inī manyu, bürūri ūtagaga kīndū o na kīrīkū.”

¹¹ Hīndī īyo andū magana matandatū a kuuma mūhīrīga wa Dani, meeohete indo cia mbaara, makiumagara kuuma Zora na Eshitaoli. ¹² Marī njira-inī, makīamba hema ciao gūkuhī na Kiriathu-Jearimu kūu Juda. Nīkīo gitūmaga handū hau he mwena wa ithūiro rīa Kiriathu-Jearimu heetwo Mahane-Dani nginya ūmūthī. ¹³ Kuuma kūu magīthī na mbere nginya būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraimu na magīkinya mūciī wa Mika.

¹⁴ Ningī andū acio atano arīa maathigaanīte būrūri ūcio wa Laishi makīra ariū a ithe atīrī, “Inyuī nīmūūī atī nyūmba ūmwe ya ici ūrī na ebodi, na ngai ingī cia nyūmba, na mūhianano mūicūhie, na mūhianano wa gūtwekio? Rīu nīmwamenya ūrīa mūgwīka.” ¹⁵ Nī ūndū ūcio magītoonya nyūmba ya mwanake ūcio Mūlawii o kūu mūciī kwa Mīka na makīmūgeithia. ¹⁶ Nao andū acio a Dani magana matandatū meeohete indo cia mbaara makīrūgama hau kīhingo-inī. ¹⁷ Andū acio atano arīa maathigaanīte būrūri ūcio magītoonya thīnī, makīoya mūhianano ūrīa mūicūhie, na ebodi, na ngai icio ingī cia nyūmba na mūhianano wa gūtwekio, nake mūthīnjīri-Ngai o na andū acio magana matandatū meeohete indo cia mbaara maarūgamīte hau kīhingo-inī.

¹⁸ Rīrīa andū acio maatoonyire nyūmba ya Mika na makīoya mūhianano wa gwacūhio, na ebodi, na ngai icio ingī cia nyūmba, na mūhianano wa gūtwekio-rī, mūthīnjīri-ngai ūcio akīmooria atīrī, “Nī atīa mūreka?”

¹⁹ Nao makīmūcookeria atīrī, “Kira ki! Ndūkoige ūndū. Ūka ūtwarane na ithuī, ūtuūke ithe witū na mūthīnjīri-Ngai witū. Githī ti wega ūgītungatīra rūrīrī na mūhīrīga thīnī wa Israeli ūrī mūthīnjīri-Ngai, handū ha gūtungatīra nyūmba ya mūndū ūmwe?” ²⁰ Nake mūthīnjīri-Ngai ūcio agīkena. Akīoya ebodi, na ngai irīa ingī cia nyūmba, na mūhianano ūrīa mūicūhie, nake agīthī na

andū acio. ²¹ Nao makīhündüka magīthiī matongoretio nī ciana ciao iria nini na mahiū mao, na indo ciao.

²² Rīrīa maakorirwo mathīte handū haraaya kuuma nyūmba ya Mika-rī, andū arīa maatūrūga hakuhī na Mika makīungana hamwe na magīkinyīra andū acio a Dani. ²³ O andū acio makīmoigagīrīria-rī, andū a Dani makīhūgūra makīuria Mika atīrī, “Kaī wona atīa tondū weta andū aku othe marūe?”

²⁴ Akīmacookeria atīrī, “Muoire ngai iria ndethondekeire, o na mūthīnjīri-ngai wakwa, na mwathiī. Nī kīī kīngī ngīrī nakīo? Mwakīhota atīa kūuria atīrī, ‘Kaī wona atīa?’”

²⁵ Andū acio a Dani magīcookia atīrī, “Tiga gūkararana na ithuī, kana ūtharīkīrwo nī andū amwe arīa me marakara, nawe hamwe na nyūmba yaku mūrwo nī mīoyo yanyu.” ²⁶ Nī ūndū ūcio andū acio a Dani magīthīira, nake Mika, ona atī maarī na hinya mūnene mūno kūmūkīra, akīhündüka agīcooka mūcīi.

²⁷ Ningī makīoya kīrīa Mika aathondekete, na mūthīnjīri-Ngai wake, magīthiī nginya Laishi, magīukīrīra andū maarī na thayū na matekūuaga ūndū. Makīmatharīkīra na rūhiū rwa njora na magīcina itūūra rīao inene. ²⁸ Gūtiarī na mūndū wa kūmahonokia tondū maatūrūga kūraihi na Sidoni na matiatarainie na mūndū o na ūrīkū. Itūūra rīu inene rīarī gūtuamba-inī kīrīa kīarī hakuhī na Bethi-Rehobu.

Andū acio a Dani magīaka itūūra rīu inene rīngī na magīthaamīra kuo. ²⁹ Makīrīita Dani o ta ithe wao Dani ūrīa waciārītwo nī Israeli o na gūtuīka itūūra rīu inene rīetagwo Laishi mbere īyo. ³⁰ Andū a Dani makīhaandīra mīhianano kūu, nake Jonathani mūrū wa Gerishomu, mūrū wa Musa, na ariū ake magītuīka athīnjīri-Ngai mūhīrīga-inī wa Dani nginya hīndī ūrīa andū acio maatahirwo makīrutwo būrūri ūcio. ³¹ Magīthīī

na mbere kūhūthīra mīhianano īrīa Mika aathondekete, ihinda rīrīa rīothe nyūmba ya Ngai yarī Shilo.

19

Mūlawii na Thuriya Yake

¹ Matukū-inī macio Israeli gūtiarī na mūthamaki. Na rīrī, Mūlawii watūuraga kūndū kūraya thīinī wa būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraimu nīaigire thuriya ya kuuma Bethilehemu kūu Juda. ² No thuriya īyo īkīaga kwīhokeka kūrī we. Nayo īkīmūtiga īgīcooka mūciī gwa ithe kūu Bethilehemu ya Juda. Thuutha wa gūkorwo kūu mīeri īna, ³ mūthuuri wake agīthīi kūrī we kūmūringīrīria acooke. Aathiire na ndungata yake na ndigiri igīrī. Nake mūtumia ūcio akīmūtoonyia nyūmba ya ithe, na rīrīa ithe aamuonire, akīmūnyiita ūgeni akenete. ⁴ Mūthoni-we, ithe wa mūirītu ūcio, akīmūringīrīria aikare; nī ūndū ūcio agīkara hamwe nake mīthenya ītatū, arīaga na akanyua, na agakoma kuo.

⁵ Mūthenya wa īna magīkīra tene na akīhaarīria oimagare, no ithe wa mūirītu akiīra mūthoni-we ūcio atīrī, “Wikenie na kīndū gīa kūrīa; ūgīcooke ūgīthīi.” ⁶ Nī ūndū ūcio eerī magīkara thī kūrīa na kūnyua. Thuuthainī ithe wa mūirītu akīmwīra atīrī, “Ndagūthaitha raara na wīkenie.” ⁷ Na hīndī īrīa mūndū ūcio ookīrire athīi, mūthoni-we akīmūringīrīria araare; nī ūndū ūcio akīraara ūtukū ūcio. ⁸ Rūciinī rwa mūthenya wa gatano, okīra athīi, ithe wa mūirītu ūcio akīmwīra atīrī, “Wikenie. Eterera nginya mīaraho!” Nī ūndū ūcio eerī makīrīanīra.

⁹ Hīndī īrīa mūndū ūcio, hamwe na thuriya yake na ndungata yake, mookīrire mathīi, mūthoni-we, ithe wa mūirītu ūcio, akīmwīra atīrī, “Rīu ta thikīrīria, nī hakuhī hwaī-inī raarīrīra nī ūndū gūkirie gūtuka. Ikara ūhurūke. Rūciū rūciinī tene no ūükīre ūinūke.” ¹⁰ No rīrī, tondū

ndendire gūikara ūtukū ūngī, mūndū ūcio akiuma kuo agīthiī erekeire mwena wa Jebusi (na nīkuo, Jerusalemu), arī na ndigiri ciake cierī ciohetwo matandiko na thuriya yake.

¹¹ Rīrīa maakuhīrīrie Jebusi na kūrī hakuhī gūtukarī, ndungata īyo ikīra mwathi wayo atīrī, “Rīu-rī, reke tūtithe gūkū itūūra-inī rīrī inene rīa Ajebusi tūraarīrīre kuo.”

¹² Mwathi wayo agīcookia atīrī, “Aca. Tūtigūtoonya itūūra inene rīa andū ageni, andū a rīo ti Aisraeli. Tūgūthīi nginya tūkinye Gibea.” ¹³ Nake akiuga o rīngī atīrī, “Nītūthīi tūgerie gūkinya Gibea kana Rama na tūrarīrīre itūūra rīmwe rīamo.” ¹⁴ Nī ūndū ūcio magīthiī na mbere, narīo riūa rīgīthūa magīkorwo maakuhīrīria Gibea, kūu Benjamini. ¹⁵ Kūu nīkuo maatithirie maraarīrīre. Nao magīthiī magīkara thi kīhaaro-inī kīnene gīa itūūra rīu inene, no gūtirī mūndū o na ūmwe wamanyiitire ūgeni mararīrīre gwake.

¹⁶ Hwaī-inī ūcio, mūthuuri ūmwe mūkūrū wa kuuma būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraimu, watūūraga Gibea, (andū a kūu maarī Abenjamini), agīuka oimīte wīra mīgūnda-inī.

¹⁷ Na rīrīa aarorire akīona mūgendi ūcio hau kīhaaro-inī gīa itūūra inene, mūthuuri ūcio akīmūūria atīrī, “Wathīi kū na uumīte kū?”

¹⁸ Agīcookia atīrī, “Tuumīte Bethilehemu ya Juda twerekeire kūndū kūraya thiinī wa būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraimu kūrīa ndūūraga. Ndīrarī Bethilehemu ya Juda na rīu ndīrathīi nyūmba ya Jehova. Gūtirī mūndū o na ūmwe ūnyiitite ūgeni gwake. ¹⁹ Ithūtūrī na mahuti na irio cia ndigiri ciitū na mīgate na ndibei nī ūndū witū ithūtūndungata ciaku, niī, na ndungata yaku ya mūirītu, na mwanake ūyū tūrī nake. Tūtikūbatario nī kīndū o na kī.”

²⁰ Nake mūthuuri ūcio mūkūrū akīmwīra atīrī, “Nīnnyi-itītwo ūgeni nyūmba-inī īno yakwa, reke ngūhe kīrīa giothe ūbatarītio nīkīo, no ndūkaraare kīhaaro.” ²¹ Nī ūndū ūcio akīmūtoonyia nyūmba yake na akihe ndigiri ciake gīa kūrīa. Maarīkia gwīthamba magūrū-rī, makīrīa na makīnyua.*

²² Na hīndī o īyo meekenagia-rī, andū amwe aaganu a itūura rīu inene makīrigiicīria nyūmba īyo. Makīhūūra mūrango, na makīgūthūkīra mūthuuri ūcio mūkūrū ūrīa warī mwene nyūmba īyo, makiuga atīrī, “Ruta mūndū ūcio ūukire nyūmba yaku nīguo tūkome nake.”

²³ Mwene nyūmba īyo akiuma na nja akīmeera atīrī, “Aca, arata akwa, mūtigeke ūndū wa waganu ūguo. Kuona atī mūndū ūyū nī mūgeni wakwa-rī, tigai gwīka ūndū ūyū wa thoni ūguo. ²⁴ Thikīrīriai, haha harī mūrītu wakwa gathirange, na thuriya ya mūgeni ūyū. Nīngūmaruta na nja kūrī inyū rīu, na no mūmahūthīre na mūmeke o ūrīa mūngīenda. No mūndū ūyū-rī, mūtikamwīke ūndū wa thoni ta ūcio.”

²⁵ No andū acio matiigana kūmūthikīrīria. Nī ūndū ūcio, mūndū ūcio akīoya thuriya yake na akīmīrūta na nja kūrī o, nao makīmīnyiita na hinya na makīmīnyari-ira ūtukū wothe, na gwakā makīreka ūthīire. ²⁶ Na gūgīthererūka-rī, mūndū-wa-nja ūcio agīcooka nyūmba kūrīa mwathi wake aarī, akīgūa thī hau mūrango-inī, na agīkoma ho nginya gūgīkīa.

²⁷ Na rīrīa mwathi wake ookīrire rūciinī na akīhingūra mūrango wa nyūmba akiuma nja nīguo ethīire-rī, thuriya yake yakomete hau īgwīte mūromo-inī wa nyūmba, namo moko mayo maarī hingīro-inī. ²⁸ Nake akīmīrra atīrī, “Ūkīra; reke tūthīī.” No ndīacookirie. Nake mūndū ūcio

* 19:21 Gīko gīa gūthambia mūndū magūrū kīarī gīko gīa kūnyiita mūndū ūgeni.

agīcooka akīmīoya, akīmīigīrīra igūrū rīa ndigiri yake, makiinūka.

²⁹ Hīndī ūrīa aakinyire mūcīi-rī, akīoya kahiū agītīnangia thuriya yake kīga o kīga icunjī ikūmi na igīrī, agīcitūma ng'ongo ciothe cia Israeli, ³⁰ na mūndū o wothe ūrīa wonire ūndū ūcio akiuga atīrī, “Ūndū ta ūyū ndūrī wonwo kana ūgīkwo, kuuma mūthenya ūrīa andū a Israeli moimire būrūri wa Misiri. Teciriei ūhoro ūcio na mūwīcūuranie, mūtwīre ūrīa tūgwīka!”

20

Andū a Israeli Kūrūna na Andū a Benjamini

¹ Na rīrī, andū a Israeli othe kuuma Dani nginya Birishiba, na kuuma būrūri wothe wa Gileadi magīuka o taarī mūndū ūmwe, makiungana mbere ya Jehova kūu Mizipa. ² Atongoria a andū othe a mīhīrīga ya Israeli makīrugama handū hao kūu kīngano-inī kīa andū a Ngai, marī thigari ngiri magana mana meeohete hiū cia njora. ³ (Nao andū Benjamini makīigua atī andū a Israeli nīmambatīte nginya Mizipa.) Hīndī īyo andū a Israeli makiuga atīrī, “Ta twīre ūrīa ūndū ūcio mūūru wekīkire.”

⁴ Nī ūndū ūcio Mūlawii ūcio mūthuuri wa mūtumia ūrīa woragītwo akiuga atīrī, “Nī na thuriya yakwa tuokire Gibeal ya andū a Benjamini tūraarīrīre kuo. ⁵ Ūtukū ūcio andū a Gibeal nīmaanūmīrīre, na magīthiūrūrūkīria nyūmba, mehaarīirie kūnjūraga. Makīnyiita thuriya yakwa na hinya, nginya īgīkua. ⁶ Ngīoya thuriya yakwa, ngīmītinaangia icunjī, na ngītūma o gīcunjī o rūgongo rwa igai rīa Israeli, nī ūndū nīmekīte ūndū wa thoni na wa gīconoko thiīnī wa Israeli. ⁷ Atīrīrī, inyuī andū a Israeli inyuothē, kīariei, mūheane itua rīanyu.”

⁸ Andū acio othe magīükīra o taarī mūndū ūmwe, makiuga atīrī, “Gūtirī mūndū o na ūmwe witū ūkūinūka.

Aca, gütirī o na ūmwe witū ūgūcooka gwake mūciī. ⁹ No rīrī, ūndū ūrīa tūgwīka Gibea nī ūyū: Tūkwambata kuo tūmookirīre o ta ūrīa ūcuuki wa mītī ūgūtuonia. ¹⁰ Tūkūrūta andū ikūmi thīinī wa o andū igana a mīhīrīga yothe ya Israeli, na andū igana thīinī wa o andū ngiri, na andū ngiri thīinī wa o andū ngiri ikūmi, nīguo magīrīre mbūtū cia ita irio. Nīgeetha rīrīa mbūtū cia ita igaakinya Gibea ya Benjamini, ikaameka maūndū maringaine na waganu wa andū akuo ūrīa meekīte thīinī wa Israeli.” ¹¹ Tondū ūcio andū othe a Israeli makīungana na makīnyiitana o ta maarī mūndū ūmwe mahūure itūura rīu inene.

¹² Mīhīrīga ya Israeli īgītūma andū mathīi kūrī mūhīrīga wothe wa Benjamini, makamoorie atīrī, “Nī ngero īrīkū ūno njūru ū ūkītwo gatagatī-inī kanyu? ¹³ Na rīrī, tūnengerei andū acio aaganu a Gibea nīgeetha tūmoorage tweherie ūru ūcio thīinī wa Israeli.”

No andū a Benjamini matiigana kūigua andū acio angī a Israeli. ¹⁴ Moimire matūura-inī mao, makīungana hamwe kūu Gibea nīguo mahūurane na andū a Israeli. ¹⁵ O ro rīmwe andū a Benjamini magīcookanīrīria andū arīa marūaga na hiū cia njora 20,060 kuumma matūura-inī mao, mongereirwo harī andū magana mūgwanja arīa maathuurītwo kuumma kūrī andū arīa maatūuraga kūu Gibea. ¹⁶ Gatagatī-inī ga thigari icio ciothe nī kwarī na andū magana mūgwanja maathuurītwo a kīmothro, na o ūmwe wao nīahotaga gūkia ihiga na kīgūtha ūndū angīringa rūcuīrī na ndahītie.

¹⁷ Tiga andū a Benjamini-rī, Israeli nīmacookanīrīrie thigari 400 arīa marūaga na hiū cia njora, na othe maarī andū a ita.

¹⁸ Andū a Israeli makīambata nginya Betheli na magītūria ūhoro harī Ngai makīuria atīrī, “Nū ūthīinī witū ūkwambīrīria kūhūurana na andū aya a Benjamini?”

Nake Jehova agīcookia atīrī, “Juda nīwe ūkwambīrīria.”

¹⁹ Rūciinī rūrū rūngī andū a Israeli magīükīra na makīamba hema ciao gūkuhī na Gibea. ²⁰ Andū a Israeli makiumagara makahūürane na andū a Benjamini, na makīiga andū o handū hao mbaara-inī marūe nao kūu Gibea. ²¹ Nao andū a Benjamini makiuma kūu Gibea na makīüraga andū a Israeli 22,000 kūu mbaara-inī mūthenya ūcio. ²² No andū a Israeli makīūmanīrīria mūndū na ūrīa ūngī na makīrūgama handū hao rīngī o harīa meigīte mūthenya wa mbere. ²³ Nao andū a Israeli makīambata makīrīrīra mbere ya Jehova nginya hwaī-inī, nao magītuīria ūhoro harī Jehova atīrī, “Hihi twambate rīngī tūkahūürane na andū a Benjamini, aya ariū a ithe witū?”

Nake Jehova akīmacookeria atīrī, “Ambatai mūkahūürane nao.”

²⁴ Hīndī īyo andū a Israeli magīkuhīrīria andū a Benjamini mūthenya wa keerī. ²⁵ Mūthenya ūcio, rīrīa Abenjamini mookire moimīte Gibea mahūürane nao-rī, makīüraga andū a Israeli angī 18,000, othe meeohete hiū cia njora.

²⁶ Ningī andū a Israeli, marī othe, makīambata nginya Betheli, na kūu magīikara kuo makīrīra marī mbere ya Jehova. Makīihinga kūrīa irio mūthenya ūcio o nginya hwaī-inī, na makīrūtū maruta ma njino na maruta ma ūiguano kūrī Jehova. ²⁷ Nao andū a Israeli, magītuīria ūhoro harī Jehova. (Matukū-inī macio ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Ngai rīarī kūu, ²⁸ nake Finehasi mūrū wa Eleazaru, mūrū wa Harūni, nīwe watungataga mbere yarīo.) Nao makīūria atīrī, “Nītūkwambata rīngī tūkahūürane na Abenjamini ariū a ithe witū, kana tūtige?”

Jehova akīmacookeria atīrī, “Thīīi, nī ūndū rūciū nīngāmaneana moko-inī manyu.”

²⁹ Nao andū a Israeli makīmoheria mathiūrūrūkīirie Gibe. ³⁰ Nao makīambata makahūrane na andū a Benjamini mūthenya wa gatatū na makīrūgama handū hao nīguo mahūrane na Gibe o ta ūrīa meekīte hau mbere. ³¹ Nao Abenjamini makiumīra mamatūnge na makīguucīrīrio kūraihi na itūura rīu inene. Makīambīrīria kūhūura andū a Israeli o ta mbere ūyo, na andū ta mīrongo ītatū makīrūndīrwo werū-inī na njīra-inī ūrīa īthiaga Betheli na ūrīa īngī Gibe.

³² Rīrīa andū a Benjamini meeranaga atīrī, “Nītūramahoota o ta mbere,” noguo nao andū a Israeli meeranaga atīrī, “Rekei tūcooke na thuutha tūmaguucīrīrie moime itūura-inī inene moke njīra-inī.”

³³ Andū othe a Israeli makīehera harīa maarī na makīrūgama handū hao kūu Baali-Tamaru, nao andū a Israeli arīa meeihithīire andū a Benjamini makiumīra kūrīa meeihithīte mwena wa ithūiro wa Gibe. ³⁴ Hīndī ūyo andū ngiri ikūmi arīa maarī njamba iria thuure cia Israeli magītharīkīra Gibe kuuma na mbere. Nayo mbaara yarī nene ūū atī andū a Benjamini matiigana gūkūrana ūrīa mwanangīko wamakuhīrīrie. ³⁵ Nake Jehova akīhootera andū a Benjamini mbere ya Israeli, na mūthenya ūcio andū a Israeli makīrūraga andū a Benjamini 25,100, arīa meeohete hiū cia njora. ³⁶ Tondū ūcio andū a Benjamini makīona atī nīmaatooretio.

Na rīrī, andū a Israeli nīmoorīire andū a Benjamini, nī ūndū nīmehokete andū arīa maigīte a kuoheria andū a Benjamini gūkuhī na Gibe. ³⁷ Nao andū acio moohetie andū makīguthūka o rīmwe magītoonya Gibe, makīaragana kuo na makīhūura itūura rīu inene rīothe na rūhiū rwa njora. ³⁸ Nao andū a Israeli nī mabangīte na andū acio moohetie andū atī matoogie ndogo nene īthīi na

igūrū yumīte itūūra rīu inene,³⁹ nīgeetha hīndī īyo andū a Israeli magarūrūke na macooke mbaara-inī.

Andū a Benjamini maakorirwo maambīrīria kūrūraga andū a Israeli (ta andū mīrongo ītatū), nao makiuga atīrī, “Ithuī nītūramatooria o ta ūrīa twamekire mbaara-inī ya mbere.”⁴⁰ No rīrīa ndogo yambīrīirie kwambata na igūrū yumīte itūūra-inī rīu inene-rī, andū a Benjamini makīhūgūra makīona ndogo itūūra-inī rīu inene rīothe yambatīte na igūrū matu-inī.⁴¹ Hīndī īyo andū a Israeli makīmagarūrūkīra nao andū a Benjamini makīnyiitwo nī guoya mūnene, nī ūndū nīmakūūranire atī mwanangīko nīwarīkītie kūmakora.⁴² Nī ūndū ūcio makīrīra andū a Israeli marorete na werū-inī, no matingīahotire kūrīra mbaara. Nao andū a Israeli arīa mookire moimīte matūūra-inī makīmooragīra kuo.⁴³ Magīthiūrūrūkīria andū a Benjamini acio, makīmateng’eria, na makīmakinyīra na njīra hūthū kūu gūkuhī na Gibea mwena wa irathīro.⁴⁴ Andū a Benjamini ngiri ikūmi na inyanya magīkua, nao othe maarī arūi njamba.⁴⁵ Na rīrīa maagarūrūkire marorete na werū-inī nginya ihiga-inī rīa Rimonī, andū a Israeli makīragīra andū 5,000 njīra-inī icio. Nao magīkīrīria kūrūmīrīra andū a Benjamini o nginya Gidomu na makīrūraga 2,000.

⁴⁶ Mūthenya ūcio andū a Benjamini 25,000 arīa maarūaga na hiū cia njora makīragwo, na othe maarī arūi njamba.⁴⁷ No andū magana matandatū makīgarūrūka na makīrīra werū-inī o nginya ihiga-inī rīa Rimonī, na magīkara kuo mīeri īna.⁴⁸ Nao andū a Israeli magīcooka nginya būrūri wa andū a Benjamini na makīhūūra matūūra mothe na rūhiū rwa njora, o gwata nyamū na kīndū o gīothe kīngī kīrīa maakorereire. Na matūūra mothe marīa maakorire makīmacina na mwaki.

Andū a Benjamini Gwetherwo Atumia

¹ Andū acio a Isiraeli nīmehītīte mwīhītwa marī kūu Mizipa makoiga atīrī, “Gūtirī o na ūmwe witū ūkaaneana mūirītu wake ahikio nī Mūbenjamini.”

² Andū acio nīmathiire Betheli, kūrīa maikarire mbere ya Ngai o nginya hwaī-inī, makīanīrīra na mūgambo makīrīra na kīgirīko kīnene. ³ Nao makiuga atīrī, “Hī! Jehova Ngai wa Isiraeli, nī kīī gītūmīte ūndū ūyū wonike Isiraeli? Nī kīī gīgūtūma mūhīrīga ūmwe ūkorwo ūtarī ho thīnī wa Isiraeli ūmūthī?”

⁴ Mūthenya ūyū ūngī rūciinī tene andū magīaka kī-gongona na makīruta maruta ma njino o na maruta ma ūiguano.

⁵ Hīndī īyo andū a Isiraeli makīūria atīrī, “Mīhīrīga-inī yothe ya Isiraeli-rī, nūū ūtokīte kūngana haha mbere ya Jehova?” Nīgūkorwo nīmeehītīte mwīhītwa mūrūmu atī ūrīa ūkwaga gūuka kīungano mbere ya Jehova kūu Mizipa ti-therū nīagīrīire kūragwo.

⁶ Na rīrī, andū a Isiraeli magīcakaya nī ūndū wa ariū a ithe wao, andū a Benjamini, na makiuga atīrī, “Ūmūthī mūhīrīga ūmwe nīmweherie kuuma Isiraeli. ⁷ Tūngīhota atīa kuonera arīa matigarīte atumia, kuona atī nītwīhītīte mwīhītwa mbere ya Jehova atī tūtikaamahe airītu aitū mamahikie?” ⁸ Magīcooka makīūria atīrī, “Nī mūhīrīga ūrkū wa Isiraeli ūtokīte kīungano-inī mbere ya Jehova kūu Mizipa?” Nao makīmenya atī gūtirī mūndū o na ūmwe kuuma Jabeshi-Gileadi wokīte kambī-inī īyo nī ūndū wa kīungano kīu. ⁹ Tondū rīrīa maatarire andū, nīmamenyre atī gūtirī mūndū o na ūmwe kuuma Jabeshi-Gileadi warī kuo.

¹⁰ Nī ūndū ūcio kīungano kīu gīgūtūma andū a kūrūa 12,000 marī na mawatho mathīi nginya Jabeshi-Gileadi na

moorage arĩa maatūrûga kuo na rūhiū rwa njora, gwata atumia na ciana. ¹¹ Nao makiuga atîrî, “Üû nîguo mûgwîka, ūragai mûndû mûrûme o wothe na mûndû-wa-nja o wothe ūrîa ūtarî gathirange.” ¹² Nao magîkora gatagatî-inî ka andû arĩa maatûrûga kûu Jabeshi-Gileadi airîtu magana mana arĩa mataakomete na mûndû mûrûme, makîmatwara kambî ūrîa yarî Shilo kûu Kaanani.

¹³ Ningî kîngano gîothe gîgîtûma ihooya rîa thayû kûrî andû a Benjamini o hau rwaro-inî rwa ihiga rîa Rimoni. ¹⁴ Nî ûndû ûcio andû a Benjamini makîhûndûka ihinda o rîu na makîheo andû-a-nja a Jabeshi-Gileadi arĩa matooragîtwo. No matingîamaiganire.

¹⁵ Nao andû magîcakaïra andû a Benjamini, tondû Jehova nîatûmire hagîe na ithenya mîhîrîga-inî ya Israeli. ¹⁶ Nao athuuri arĩa akûrû a kîngano makiuga atîrî, “Tondû andû-a-nja a Benjamini nîaniine-rî, tûkuonera arûme arĩa matigaire atumia kû?” ¹⁷ Makiuga atîrî, “Abenjamini arĩa maahonokire no nginya magîe na a kûmagaya, nîguo gütikagîe mûhîrîga o na ûmwe wa Israeli ûkûniinûkio. ¹⁸ Tûtingîmahe airîtu aitû matuîke atumia ao, nîgûkorwo ithuî andû a Israeli nîtwehîtire mwîhîtwa ûyû: ‘Kûrumwo-rî, nî mûndû ūrîa ūngîhe Mübenjamini mûtumia.’ ¹⁹ No rîrî, nîkûgîaga gîathî kîa Jehova o mwaka kûu Shilo, mwena wa gathigathini wa Betheli, na mwena wa irathîro wa njîra ūrîa îthiaga kuuma Betheli nginya Shekemu, na mwena wa gûthini wa Lebona.”

²⁰ Nî ûndû ûcio magîatha andû a Benjamini, makîmeera atîrî, “Thîii mwîhithe kûu mîgûnda-inî ya mîthabibû ²¹ na mûikare mûkîroraga. Rîrîa airîtu a Shilo mariumîra meturanîre na arĩa angî rwîmbo-inî-rî, mûguthûke kuuma mîgûnda-inî ya mîthabibû, na o mûndû ehurîrie mûtumia kuuma kûrî airîtu acio a Shilo, na mûthîi bûrûri wa Benjamini. ²² Rîrîa maithe mao kana ariû a maithe mao

magaatūrehera thitango, tūkaameera atīrī, ‘Twīkei wega na kūmateithia, tondū tūtiamooneire atumia hīndī ya mbaara, no inyuī mūtirī na mahītia, tondū mūtiamaheire airītu anyu.’”

²³ Úguo nīguo andū a Benjamini meekire. O rīrīa airītu maainga-rī, o mūndū akīnyiita ūmwe, na akīmūkuua agatuīke mūtumia wake. Hīndī īyo magīcooka kūrī igai rīao, magīaka matūura mao rīngī, na magītūura kuo.

²⁴ Na ihinda rīu andū a Israeli makiuma kūndū kūu, makīnūka mūciī kūrī mīhīrīga yao na nyūmba ciao, o mūndū kūrī igai rīake.

²⁵ Matukū-inī macio Israeli gūtiarī na mūthamaki; o mūndū ekaga ūrīa oonaga kwagīrīire.

Biblica® Kiugo Gītheru Kĩa Ngai Kīhingūre

Gikuyu: Biblica® Kiugo Gītheru Kĩa Ngai Kīhingūre (Bible) of Kenya
copyright © 2013 Biblica, Inc.

Language: Kikuyu (Gikuyu)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

All content on open.bible is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).

You are free to:

Share – copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt – remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially

Under the following conditions:

Attribution – You must attribute the work as follows: “Original work available for free at www.biblica.com and open.bible” Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike – If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Use of trademarks: Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-11-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Jan 2022 from source files dated 29 Jan 2022

fc720f23-baa2-5544-80d5-259f1bddeb63